

Smírčí kříže a kameny **Pelhřimovska**

Společnost přátel památných kamenů Vysočiny

2021

<http://pamatnekameny.euweb.cz/>

Soupis zahrnuje bývalý okres Pelhřimov, název lokality odpovídá katastrálnímu území výskytu s výjimkou (viz. níže). Kartotéka je rozdělena do čtyř částí vzhledem k rozsahu: Smírčí kameny okresu, Humpolecká městská skupina, Pelhřimovská městská skupina a Příbuzné a ostatní podobné kameny. Třídění památek je názorem autora. V kartotéce jsou v hlavním textu uvedeny drobné kamenné monolity jejich hlavním výtvarným motivem je kříž, pro které používám slova smírčí kříž nebo kámen v širším slova významu, jak je obecně chápán laickou veřejností.

- 1) Božejov
- 2) *Braníšov*
- 3) Bystrá
- 4) Ctiboř
- 5) *Čakovice*
- 6) *Čejov*
- 7) Červená Řečice
- 8) Hodějovice
- 9) *Holušice*
- 10) Horní Cerekev – 1
- 11) Horní Cerekev – 2
- 12) *Horní Rápotice* – 1 + replika
- 13) Horní Rápotice – 2
- 14) Hroznětice
- 15) až 21) městská skupina v Humpolci – samostatný soubor
- 22) Cholunná
- 23) Janovice
- 24) Jiříčky
- 25) *Kaliště*
- 26) Kamenice nad Lipou
- 27) Kletečná – 1
- 28) *Kletečná* – 2
- 29) Koberovice
- 30) Kojčice – 1
- 31) *Kojčice* – 2
- 32) Košetice
- 33) Krasíkovice - replika
- 34) Křelovice – 1
- 35) Křelovice – 2
- 36) *Lhotka (kú Speřice)*
- 37) Lipice – 1
- 38) Lipice – 2
- 39) Mladé Bříště – 1
- 40) Mladé Bříště – 2 novodobý
- 41) Mladé Bříště – 3 replika
- 42) *Mysletín*
- 43) Nový Rychnov
- 44) Ondřejov
- 45) až 55) městská skupina v Pelhřimově – samostatný soubor
- 56) Počátky – 1
- 57) Počátky – 2
- 58) Počátky – 3

- 59) Počátky - 4
- 60) *Počátky* - 5
- 61) Radětín
- 62) Sedlice - 1
- 63) *Sedlice* - 2
- 64) *Stanovice*
- 65) Staré Hutě
- 66) Starý Pelhřimov
- 67) Světlice
- 68) Těchoraz
- 69) Těšenov
- 70) *Ústrašín* - 1
- 71) Ústrašín - 2
- 72) Ústrašín - 3
- 73) Ústrašín - 4
- 74) Vratišov
- 75) Vystrkov
- 76) Zachotín - 1
- 77) Zachotín - 2
- 78) Želiv

Božejov
smírčí kámen

zachovaný

nepřístupný

Stojí nedaleko vjezdu do areálu zemědělského podniku uvnitř zaplaceného pozemku na kraji obce. Veřejně nepřístupný, je vidět ze silnice od autobusové zastávky Božejov ZD. Deska s dřívě částečně čitelným nápisem: „LETHA 15[79] TEN DEN PRZED HROMNICEMI ZAHYNUL GEST TUTO GAKUB MIKOLIN Z BOZEJOVA OD ZRADNYCH SEDLAKU PA[N] BUCH ...“ Pripomíná zabití božejovského šafáře Mikolína. Vedle kamene bývá umístěn jednoduchý srážkoměr.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 66x57x12 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0076

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-adamek-675253>

Přístupnost: přístupný omezeně, oplocený pozemek

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.1594544&y=49.3646805&z=17&sourcep=foto&idp=480122>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Bozejov.html>

Historie:

1903 Soukup, s. 5: V poli u Božejova kámen řečený „Adámek“ na památku selského vzbouření, kdy správce Adámek byl lidem vidlemi a cepy utlučen, a paní jeho vidouc, jak lid na muže se řítí, z okna křičela: „Adámku, utíkej“! Na kameni nápis gotickou minuskulí: „LETHA 15[79] TEN DEN PRZED HROMNICEMI ZAHYNUL GEST TUTO GAKUB MIKOLIN Z BOZEJOVA OD ZRADNYCH SEDLAKU PABUCH EC“

1946 Fried V Božejově na křižovatce k Ústrašínu je kámen Adámek. Vypráví se, že byl postaven na památku selského povstání, kdy správce Adámek byl lidem vidlemi a pepy utlučen. Paní jeho vidouc jak se lid na muže řítí, z okna volala „Adámku utíkej“. Nápis gotickou minuskulí na kameni psaný uvádí: LETHA 15/79?/ TEN DEN PŘED HROMNICEMI ZAHYNUL GEST TUTO GAKUB MIKOLIN Z BOŽEJOVA OD ZRÁDNÝCH SEDLÁKŮ PAN BUCH EC...

1958 od3.5. památkově chráněný

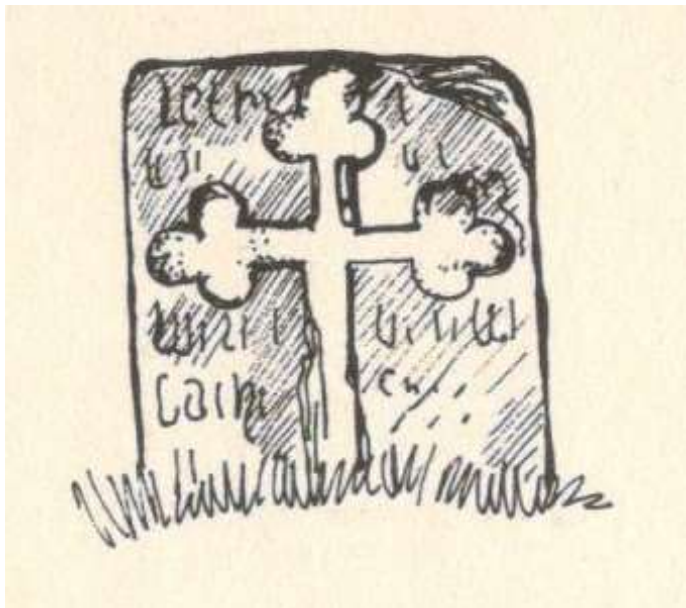
1985 evidovaný SPVKK Aš – **Vladislav Navrátil**

1997/2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Kamenná deska s reliéfem jetelového kříže a nápisem, který podle starších pramenů zní: „LETHA 15[79] TEN DEN PRZED HROMNICEMI ZAHYNUL GEST TUTO GAKUB MIKOLIN Z BOZEJOVA OD ZRADNYCH SEDLAKU PABUCH EC“. Rozměry 67x54x15 cm. Křížový kámen je umístěn v objektu zemědělského závodu po pravé straně silnice do Pelhřimova.

2007 Koubek str. 63

Kresby a fotografie:

1) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Braníšov

smírčí nebo hraniční kámen

pohřešovaný

Dnes pohřešovaný smírčí nebo mezní kámen, stával jižně od obce na kraji lesa. Mělo jít o vyhlazený balvan u drobné vodoteče, na kterém byl vyryt křížek, číslo (letopočet) 1733 a písmena KMB(P).

Druh: nejasné určení**Rozměry:** -**Materiál:** -**SPVKK Aš:** -**Památkový katalog:** <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-690018>**Přístupnost:** -**Mapy.cz:** -**Ostatní odkazy:** -**Historie:****1958** evidovaný od 3. května NPÚ**Kresby a fotografie:** viz katalog NPÚ

Bystrá
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Křížový kámen stojí v městském lese po pravé straně silnice z Bystré do Humpolce. V současnosti je skrytý ve smrkovém mlází. Jde o prostou desku s pozitivně vytesaným křížem. Údajně připomíná vraždu ze žárlivosti. V roce 2006 byl kámen odcizen. V roce 2015 občanské sdružení Zelené srdce nechalo na místě vztyčit jeho repliku, to zřejmě zapříčinilo, že byl původní kříž po deseti letech vrácen a usazen na původní místo. Replika z roku 2015 nyní stojí na naučné stezce Křížek v polích v Mladých Bříštích.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 72x56x20 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0548

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/turisticka?x=15.3722327&y=49.5203930&z=17&q=Bystr%C3%A1&source=base&id=2265984>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Bystra.html>

Historie:

1892 Mančal „U Bystré při silnici k Humpolci stojí hrubý kámen (80 x 70 cm) pouze s vypouklým latinským křížem.“

1941 Kopáč Bystrá (při silnici k Humpolci). Pamětní kámen pomník Rozměr 80x70 cm. Na hrubém kameni vystouplý latinský kříž. Nápisu ani jiného označení není. Pověst uvádí, že na onom místě udála se vražda ze žárlivosti. Zhrzený milenec usmrtil svého soka. Silně poškozený.

1988 evidovaný SPVKK Aš 29. října – **Helena Businská**

1997/2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Oválná, na obvodě poškozená deska s vystouplým reliéfem latinského kříže. Rozměry: 71x52x20 cm. Stojí u cesty do Humpolce za vrcholem stoupání v mírné proláclině v lese 5 m od krajnice vozovky. Na místě byla údajně spáchána vražda ze žárlivosti.

1998 Staněk uvádí pověst s kresbou, Zálesí, povídka č. 1.

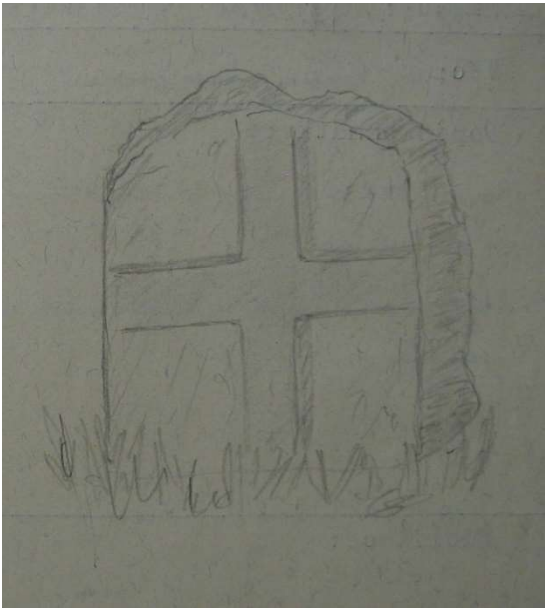
2006 odcizen.

2015 pořízena a instalována replika.

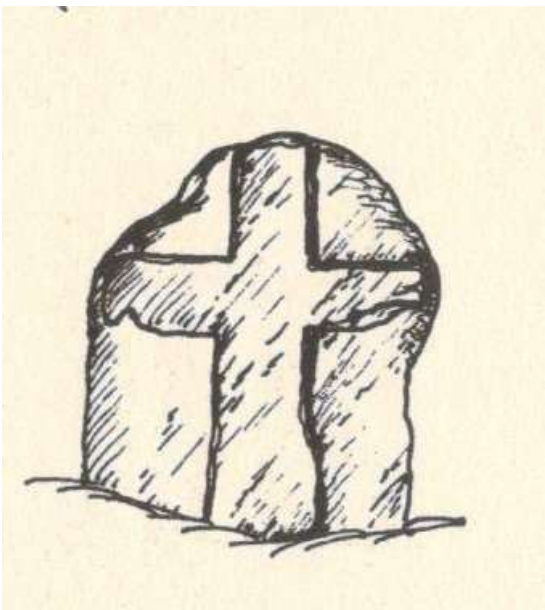
2016 navrácení a instalace kamene zpět na místo 4. listopadu.

Kresby a fotografie:

1) 1941 Kopáč

2) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

3) 2019 Pavel Valenta

Ctiboř

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Křížový kámen v polích na hranicích mezi Ctiboří a Polesím. Žulová deska s vytesaným negativem latinského kříže a letopočtem 1791. Má připomínat umrznutí ženy.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 75x26x15 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 2149

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.2314798&y=49.2879909&z=17&source=ward&id=1205&sourcep=foto&idp=480111>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Ctibor.html>

Historie:

2005 evidovaný SPVKK Aš – **Jaroslav Dietl**

Kresby a fotografie:

1) 2019 Pavel Valenta

Čakovice
smírčí kámen

pohřešovaný

Památkovým ústavem evidovaný křížový kámen stával u silničky vedoucí z obce k samotám na východě katastru. Pamětní kámen s pozitivním reliéfem tlapatého kříže, na spodním rameni je zachycen výrazný důlek. Kámen měl být ztracen při zrušení tzv. Pražské cesty. V NPÚ se Zachovala se fotografie.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: -

Materiál: -

SPVKK Aš: -

Památkový katalog: <https://pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-u-jelinku-688962>

Přístupnost: -

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Cakovice.html>

Historie:

1958 evidovaný od 3. května NPÚ

Kresby a fotografie: viz katalog NPÚ, nebo smircikrize.euweb.cz

Kamenný kříž ležel nedaleko cesty z Čejova do Budíkova na okraji soukromého lesíku u Pstružného potoka. Nedaleko se nachází Křížovský rybník. Naposledy byl kříž fotografován v roce 2005. Staněk pro toto místo zaznamenal pomístní název „U Křížů“.

Druh: smírčí kříž

Rozměry: 120x70x25 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1842

Památkový katalog: -

Přístupnost: -

Mapy.cz původní umístění:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.3751724&y=49.5706678&z=16&q=Bystr%C3%A1&source=base&id=2265984&sourcep=foto&idp=1179066>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Cejov.html>

1998 od 27. května evidovaný SPVKK Aš – **Vladimír Staněk**

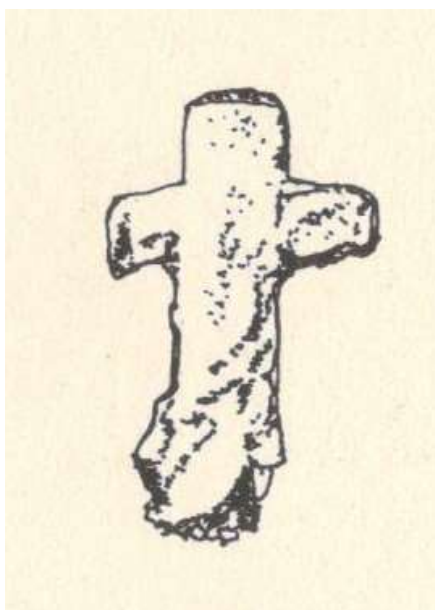
1998 Staněk uvádí pověst s kresbou, Zálesí povídka č. 2.

2001 popsán s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Povalený kamenný kříž s odhaleným soklem. Na přístupné straně bez petroglyfu. Rozměry: 120x70x25 cm. Nachází se v lesíku u cesty do Budíkova v místě, kde se přechází Pstruží Potok.

2005 po tomto roce odcizen.

Kresby a fotografie:

- 1) 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2003 Michal Streubel

Červená Řečice

smírčí kámen

zachovaný

nepřístupný

Křížový kámen původně stával asi 1,2 km západně od města poblíž cesty do obce Rovná. Kamenná deska s reliéfem latinského kříže v horní části orámované plochy. Celá přední strana je pokryta nečitelným textem. V současnosti se má nacházet v areálu zámku Červená Řečice, aktuálně nebylo možné prověřit.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: -

Materiál: -

SPVKK Aš: 2660

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-683842>

Přístupnost: veřejnosti nepřístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy:

http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Cervena_Recice.html

1946 Fried Z červené Řečice do Rovné je u cesty památný kámen, o něm se vypráví, že je na místě, kde se zabila svatba.

1958 od 3.května památkově chráněný

evidovaný SPVKK Aš

Kresby a fotografie:

- 1) 2019 Pavel Valenta

Hodějovice
smírčí kámen

zachovaný

viditelný

Kámen stojí viditelný ze silnice na soukromé skalce u poslední chalupy čp. 4 na západním okraji obce. Prostá deska s tlapatým křížem. Měl být nalezen na skládce nedaleko dvora Těchorázek.

Podle našeho názoru (Streubel, Valenta) se může jednat o Pechův kámen od nedalekých Krasíkovíc - shoda v rozměrech, reliéfu, okosených horních rozích, sousední katastr.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 65x58x16 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1544

Památkový katalog: -

Přístupnost: vzhledem k umístění není přístupný, ale je dobře viditelný.

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.2002428&y=49.4641602&z=16&q=Hod%C4%9Bjovice&source=ward&id=2695&sourcep=foto&idp=448698>

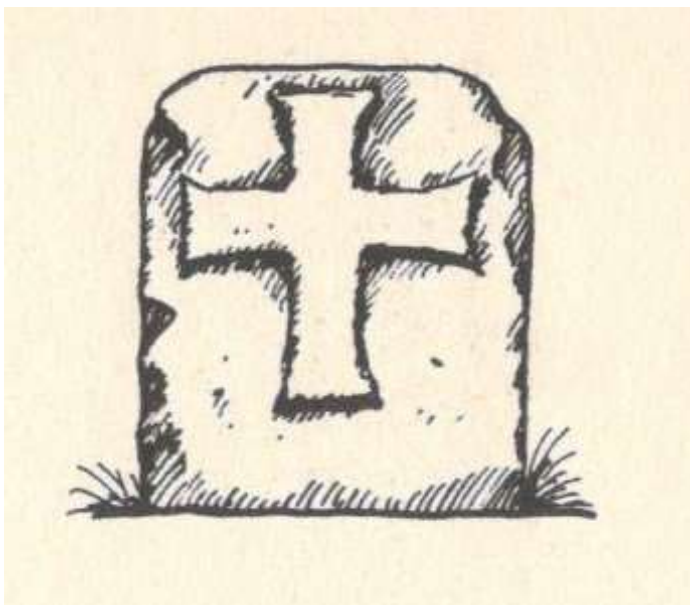
Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Hodejovice.html>

1998 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Na ploché kamenné desce ostrý reliéf pozitivní tlapatého kříže. Rozměry: 65x58x16 cm. Je postaven na skalce poslední chalupy vlevo na západním okraji obce.

Kresby a fotografie:

- 1) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Holušice
smírčí kámen

pohřešovaný

Křížový kámen stával na křižovatce za vsí u cesty do Kaliště. Kamenná deska s pozitivním reliéfem latinského kříže, čtyřmi řádky nečitelného nápisu a uraženým levým horním rohem.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 80x60 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1740

Schwab: 15

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-691566>

Přístupnost: -

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Holusice.html>

Historie:

1935 Schwab: 15. (Bez. Humpoletz) An der Weggabel ungefähr 250 Schritt NW.lich des Ortes.

1941 Kopáč Holušice, Památný kámen, Kámen s vypuklým latinským křížem a vytesanými nečitelnými písmeny. Pověst nezaznamenána.

1958 evidovaný od 3. května NPÚ

1975 po tomto roce pohřešovaný

1998 evidovaný SPVKK Aš - **Vladimír Staněk** podle Kopáče (1941)

1998 Staněk uvádí popis s kresbou, Zálesí příspěvek č. 5.

Kresby a fotografie:

1) 1941 Kopáč

Horní Cerekev – 1

smírčí kámen

zachovaný

viditelný

Křížový kámen stojí na levé straně silnice do Pelhřimova na okraji lesa, u odbočky lesní cesty. Žulová deska s latinským křížem a vyobrazením zřejmě nože.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 73x68x13 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0802

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-675713>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.3160827&y=49.3309243&z=16&q=Horn%C3%AD%20Cerekev&source=muni&id=4902&sourcep=foto&idp=480113>

Ostatní odkazy: http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Horni_Cerekev.html

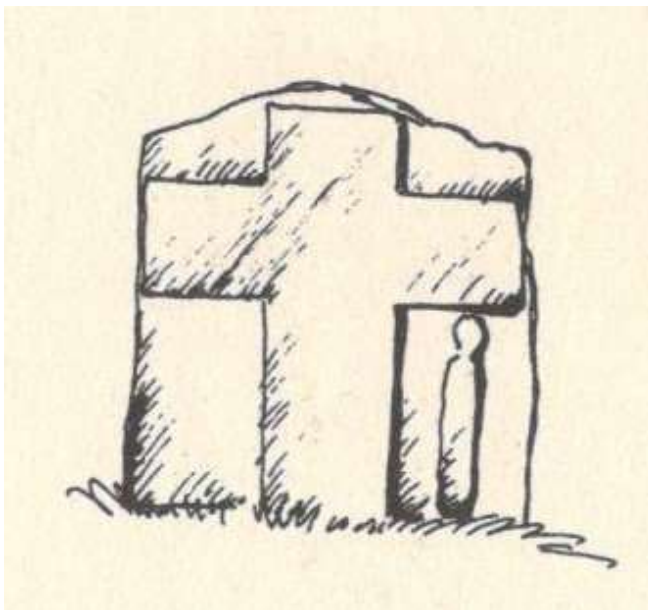
Historie:

1987 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Hladce opracovaná žulová deska s vystouplým reliéfem latinského kříže. Vlevo pod ramenem předmět podobný noži. Rozměry 73x68x13 cm. Stojí na levé straně silnice do Pelhřimova na okraji lesa, 50 kroků do odbočky lesní cesty.

Kresby a fotografie:

- 1) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Horní Cerekev – 2

smírčí kámen

zachovaný

viditelný

Stojí za obcí u vrchu Hůrka (631 m n.m.). Žulová deska s klínovým křížem, nápis je čten: 1709 DNE 2 F W TOM MISTE ZMRZ JOZEF KRASNI MAGIC WIKU 90.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 87x38x15 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1554

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.3339569&y=49.3078597&z=16&q=Horn%C3%AD%20Cerekev&source=muni&id=4902&sourcep=foto&idp=480114>

Ostatní odkazy: http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Horni_Cerekev.html

Historie:

1997 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Nahoře zaoblená žulová deska. V zarámované ploše je klínový kříž a pod ním text: 1709 DNE 2 F W TOM MISTE ZMRZ JOZEF KRASNI MAGIC WIKU 90. Křížový kámen byl postaven na památku popsané události. Rozměry 87x38x15 cm. Stojí jeden km jihovýchodně od obce asi 200 m za vrchem Hůrkou (629 m nad mořem).

Kresby a fotografie:

- 1) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Horní Rápotice – 1

smírčí kámen
replika

zachovaná pohřešovaný
přístupná

Stával před obcí u silnice z Humpolce naproti kamennému kříži. Hrubě opracovaný žulový kámen se zakulacenou horní hranou, na čelní straně vyžlabený reliéf kříže a symbol v podobě dvou dotýkajících se trojúhelníků nebo kalichu. Měl připomínat smrt kněze.

REPLIKA stojí před obcí u silnice z Humpolce pod sloupem elektrického vedení. Novodobá replika z roku 2016 s negativním reliéfem kříže a kalichu (65 x 45x 25), kterou na žádost obce vytvořil František Horký z Rápotic čp. 46.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 55x38x35 (NPÚ udává 80x60 cm), Replika 65x45x25 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0897, Replika: 0897R

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-701446>

Přístupnost: replika volně přístupná

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Horni_Rapotice.html

Historie:

1941 Kopáč Horní Rápotice, při silnici k Humpolci. Památný kámen. Žulový kámen rozměru 50 x33 cm, v němž je neuměle vydlabán latinský kříž a kalich. Podle pověsti pišel na onom místě kněz o život.

1958 evidovaný od 3. května NPÚ

1987 evidovaný SPVKK Aš

1992-1995 v těchto letech byl kámen odcizen

1997 / 2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Téměř neopracovaný kámen. Na něm vyžlabený řecký kříž. Vlevo u paty křížku znamení dvou vrcholem se dotýkajících trojúhelníků. Rozměry 55x38x35 cm. Stál 200 m za hospodářskými budovami naproti kamennému křížku. Při revizi 1999 nebyl nalezen.

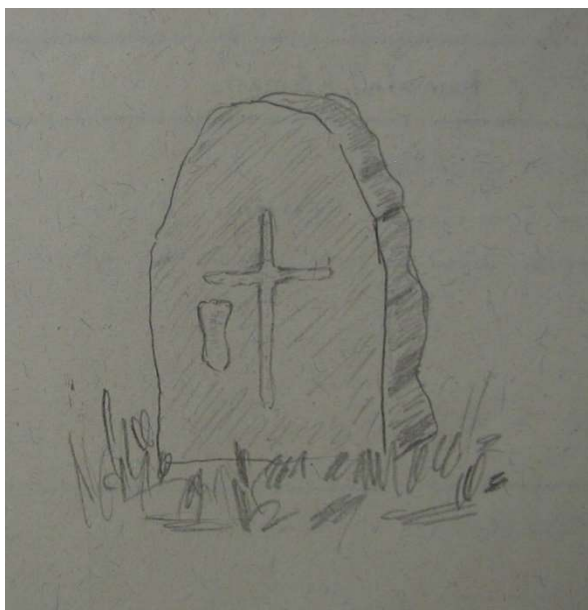
1998 Staněk uvádí pověst s kresbou, Zálesí povídka č. 6.

1975 po tomto roce pohřešovaný

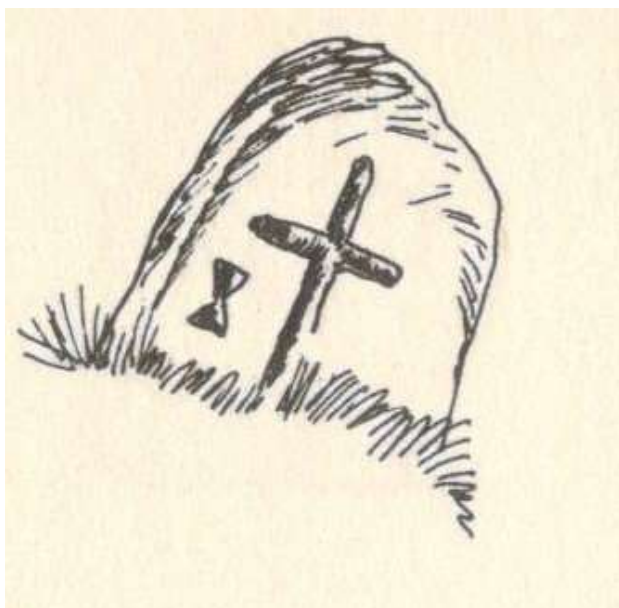
2016 pořízena a instalována replika

Kresby a fotografie:

1) 1941 Kopáč

2) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

3) 2020 replika Michal Streubel

Horní Rápotice – 2

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí u staré vozové cesty v obecním lesíku nedaleko silnice do Kališť, nad obcí. Poškozený plochý kámen s vytesaným negativním křížem, kolem, tkalcovským člunkem a mečem nebo ojí. Připomíná snad smrt tkalce pod koly vozu.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 55x48x14 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1700

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-676670>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Horni_Rapotice.html

Historie:

1941 Kopáč Horní Rápotice při staré cestě do Kališť. Památný kámen. Jednoduchý, plochý kámen rozměru 65x 55, do něhož je vtesán latinský kříž, kolo, voj a tkalcovský člunek. Vypráví se, že na tom místě přejel a usmrtil vůz tkalce.

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Nepravidelný plochý kámen ze žuly. Na přední straně má vyžlaben kříž, vlevo kříž v kruhu, vpravo petroglyf tkalcovského člunku a předmětu, který se dá vyložit jako vřeteno, řadící pravítko nebo jiný symbol tkalcovských řemesel. Rozměry: 48x55x14 cm. Stojí u staré cesty do Kaliště asi 200 m od obce na místě, kdy byl tkadlec přejet vozem.

1998 evidovaný SPVKK Aš – **Vladimír Staněk**

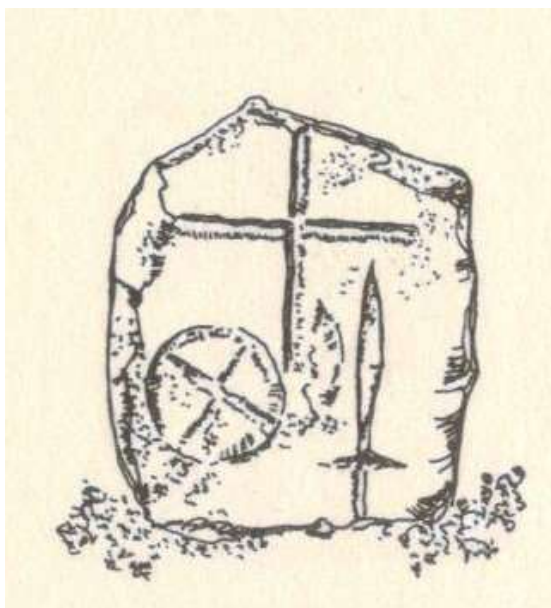
1998 Staněk uvádí pověst, Zálesí č. 7.

Kresby a fotografie:

1) 1941 Kopáč

2) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

3) 2019 Pavel Valenta

Hroznětice
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Dříve ležel v poli nedaleko meze pod obcí u silnice do Senožat. Žulová deska s pozitivním reliéfem tlapatého kříže, letopočtem a devíti řádky nápisu. Dnes lze přečíst: „(L)P 1724 26 July Na tomto Mistie dedicpocestny ... Odpoczi - nuti Wieczne deg gim Pane .“ Připomíná zabití Jiříka Dědiče a Martina Muselů bleskem 26. 7. 1724, které potvrzuje matrika zemřelých obce Vojslavice z let 1711–1784. Kámen našel a zápis dohledal Vladimír Staněk. Nově je pamětní kámen přemístěn a vztyčen na místní návsi vedle lípy, kde je i malé dětské hřiště, vedle bývá též vztyčována májka.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 100x65x14 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1843

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Hroznetice.html>

Historie:

1724 postaven pamětní kámen, zápis v matrice

1998 od 27. května evidovaný SPVKK Aš – **Vladimír Staněk** - nalezený zápis v matrice: 27. Julii Pohrzben Girzik diediez Gospodar z Rozněnic a Martin syn Muselu z Gorzicz Pacholek, Který téhož Miesyce o 7 godine rani przed Baurzkau, pod kopu Žyta na poly se skryly, Každý Zlasst od Posla Boziho Zabiti Byli.

1998 Staněk uvádí pověst s kresbou, Zálesí povídka č. 8.

2003 po tomto roce je přemístěný na návěs do obce

Kresby a fotografie:

1) 2003 Michal Streubel – původní místo v poli pod obcí

2) 2019 Pavel Valenta

3) 2021 Jiří Rejl

Cholunná
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí v soukromém lese východně od obce nad potůčkem. Jednostranná deska se zakulaceným temenem (84 x 69 x 13). Na přední straně se uprostřed plochy nachází rytý obrys maltézskeho kříže. Nad křížem jsou ryté iniciály: „A. F. F.“ Po stranách kříže je dělený rytý text: „USNUL V PÁNU DNE 26 DECEM“. Pod křížem je rytý letopočet 1762. Podle pověsti měl v těchto místech umrznout dráteník při cestě z Počátek do Cholunné.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 84x69x13 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 2640

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.2046731&y=49.2632024&z=16&source=ward&id=13449&sourcep=foto&idp=3135534>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Cholunna.html>

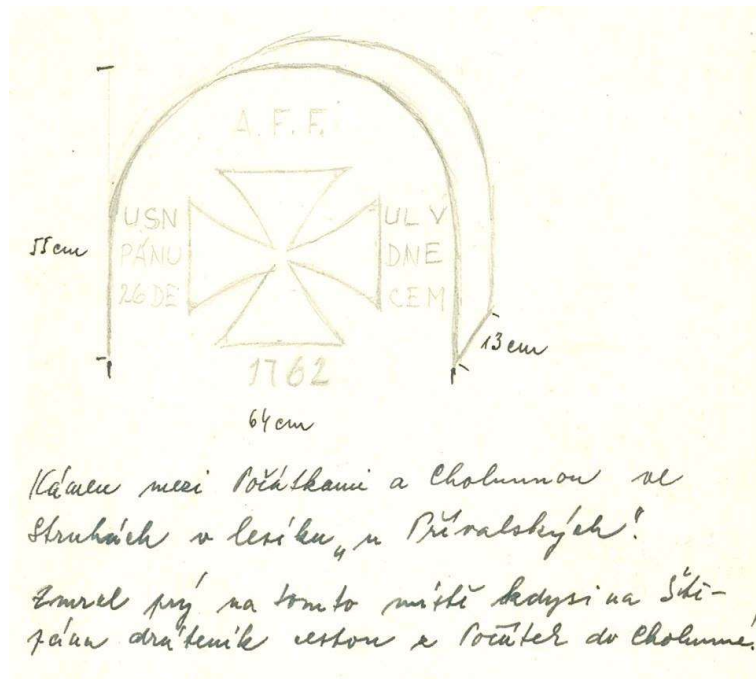
Historie:

1950 evidovaný Městským Muzeem Počátky

1998 od 27. března evidovaný SPVKK Aš – **Jiří synek**

Kresby a fotografie:

1) 1950 Městské muzeum Počátky

2) 2019 Pavel Valenta

Janovice
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí v příkopu silnice u křižovatky Janovice-Ostrovec-Benátky. Vysoká kamenná deska s hrotovým křížem a šípkami. Zachovaná pověst zastřelené stařeně. Stanoviště nově upraveno.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 95x58x18 cm

Materiál: -

SPVKK AŠ: 0178

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatolog.cz/pametni-kamen-694558>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Janovice.html>

Historie:

1946 Fried Pamětní kámen u Ostrovcu. V místech usedlosti p. Vaňka, po doškách „u Hašků a v místech Hájkova hostince ve vsi Ostrovci, stávala kdysi tvrz „Ostrovec“. Jednou prý byla pořádána na této tvrzi hostina. Rozjaření hosté vyšli na hradby a tu jeden z nich spatřil, jak po cestě vedoucí od Chadimova vrchu jde stařena nesoucí na zádech otep roští. Vsadil se, poněvadž byl asi dost zámožný, s jedním ze spolustolovníků, že zabije-li ten tuto stařenu, dostane do vlastnictví ves Janovice. Tento pán namířil kuši, vystřelil a stařena klesla zasažena střelou. V místě, kde žena zemřela, byla zasazen kámen, v jehož středu je kříž, po stranách dva šípky.

Kámen je v louce patřící panu Doskočilovi z Janovic. Jeden z jeho předků kámen použil jako stavební kámen a zasadil jej nade dveře. V domě začalo strašit a kámen vypadl ze svého místa. Hospodář jej dopravil na původní místo, aby získal v domě zase klid.

Kámen byl původně v místech kudy vede silnice Pelhřimov – Počátky. Při stavbě silnice byl přemístěn k rozcestí mezi Ostrovcem a Janovicemi asi 30 m. směrem k Janovicům. Vzdálenost na jakou byla stařena zabita jest něco přes 200 m.

1958 od 3. května evidovaný NPÚ

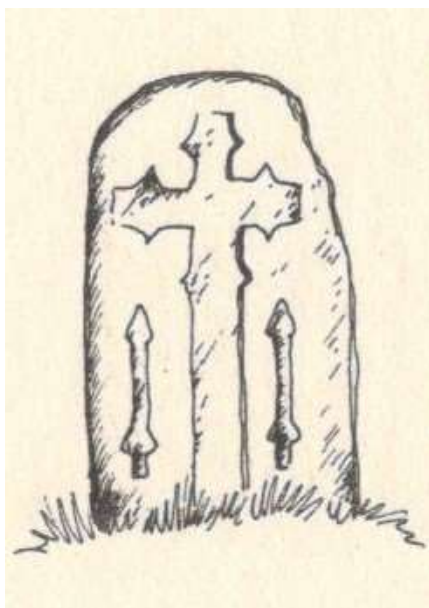
1985 od 6. července evidovaný SPVKK AŠ – **Vladislav Navrátil**

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Kamenná deska. Na ní vystupuje hrotový kříž. Pod břevnem vpravo i vlevo kontura opeřené šipky. Rozměry: 86x58x20 cm. Stojí severovýchodně od Janovic při silniční křižovatce Janovice-Ostrovec-Benátky.

2007 Koubek str. 70.

Kresby a fotografie:

1) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Je opřený o zeď kapličky na návsi. Poškozený kamenný kříž s nečitelným nápisem. Dříve opřený o zeď statku čp. 1. V malé obci je velké množství drobných památek.

Druh: smírčí kříž

Rozměry: 70x69x13 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0896

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-686634>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.1566401&y=49.5569725&z=19&sourcep=foto&idp=1174157>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Jiricky.html>

Historie:

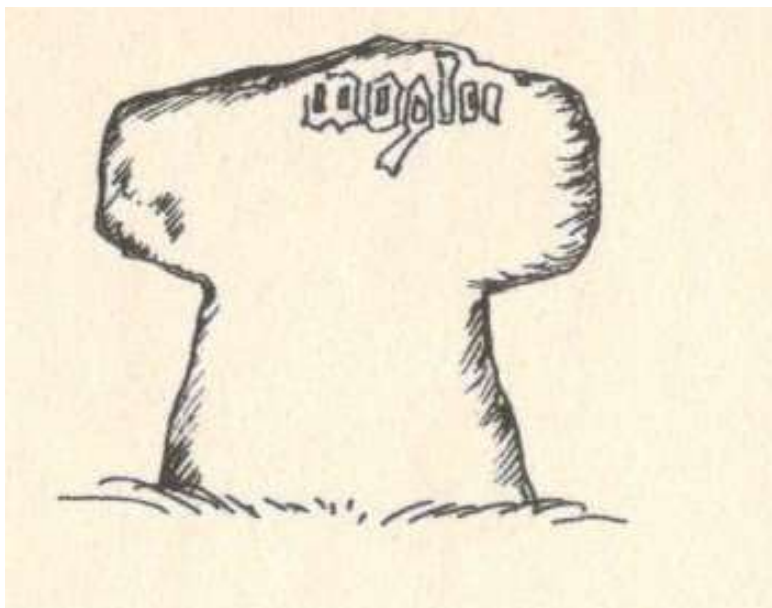
1958 od 3. května evidovaný NPÚ

1994 evidovaný SPVKK Aš – **Zdeněk Procházka**

1997 / 2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Kamenný kříž s krátkými rameny. Pod odlomenou hlavou poslední řádek nečitelného textu. Rozměry 80x70x17 cm. Stojí opřen o kapličku na návsi.

Kresby a fotografie:

- 1) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Kaliště smírčí kámen

pohřešovaný

Stál 200 m za obcí ve směru na Zahrádku naproti božím mukám. Kopáč v roce 1941 zaznamenal kámen ve tvaru erbu s pozitivním reliéfem řeckého kříže, člunkem, sekerou a nečitelným nápisem. Už ve 40. letech 20. století byl kámen vyvrácený, ale nacházel se na svém místě. Později byl pravděpodobně zaorán nebo zničen při úpravách silnice v 60. letech 20. století. Památkově chráněný od roku 1958, v NPÚ zachována fotografie.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 60x60 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1742

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-695890>

Přístupnost: -

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Kaliste.html>

Historie:

1941 Kopáč popsáný s kresbou: Kaliště při silnici k Zahrádce. Památný kámen. Kámen je vytesán do podoby erbu. Na něm je vystoupený latinský kříž, tkalcovský člunek a sekera. Nápis ani letopočet není zachován. Kámen je silně porušen. Nápis, až na stopy jednotlivých písmen, není zachován.

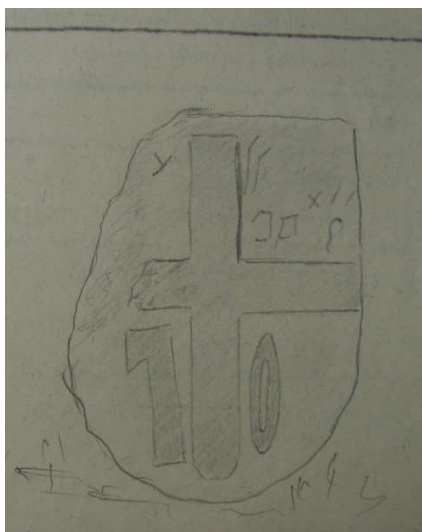
1958 od 3. května evidovaný NPÚ

1998 evidovaný SPVKK Aš – **Vladimír Staněk** – podle Kopáče

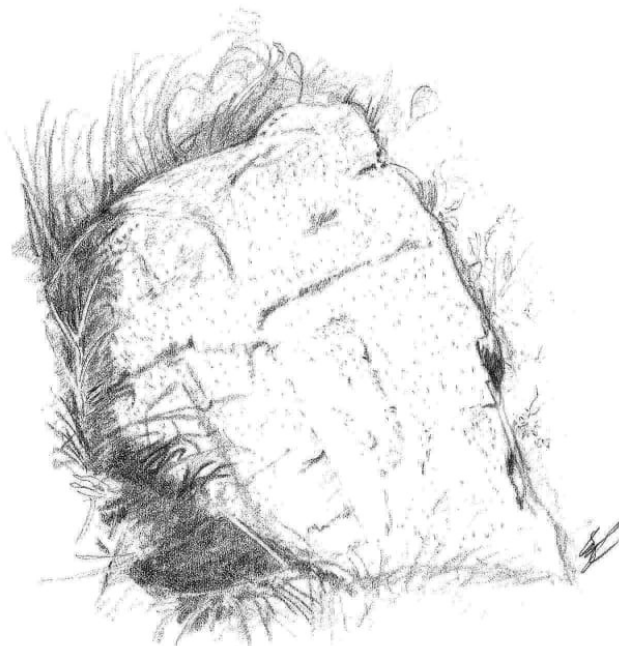
1999 uvádí popis s kresbou, Zálesí příspěvek č. 18.

Kresby a fotografie:

1) 1941 Kopáč

2) 2020 František Mikule podle fotografie NPÚ

Kalště 2020

Kamenice nad Lipou

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Zazděn do zdi v Jungmannově ulici. Deska s latinským křížem a hrotem kopí. Zeď i kámen jsou udržované.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 80 x 56 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0077

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy:

http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Kamenice_nad_Lipou.html

Historie:

1985 od 6. července evidovaný SPVKK Aš – **Vladislav Navrátil**

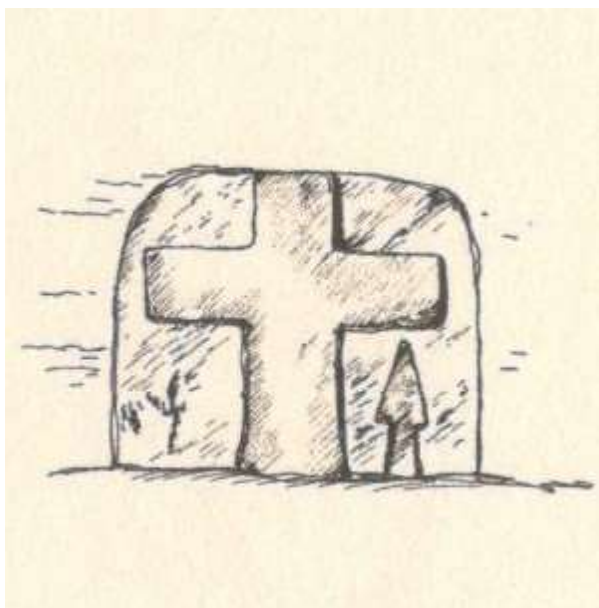
1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Na plochám kameni latinský kříž ve výrazném reliéfu. Pod pravým ramenem hrot kopí. Rozměry: 52x56 cm. Je zazděn do domu v Jungmannově ulici.

2020 Pověst zaznamenaná **Petrem Valešem** z Kamenice n.L.

Vypráví se, že kámen zasazený dnes do zdi hotelu Beseda, v Kamenici známému spíše jako Růžek pochází z doby, kdy město ještě pevně obepínaly hradby. Ponocný konal, jak bývalo zvykem obchůzku. To znamenalo, i to, že několikrát musel vystoupit na věž kostela, aby zjistil, zda někde nezakokrhá ohnivý kohout. Při cestě po městě chodíval od jedné brány ke druhé. Tou dobou bylo zvykem po setmění uzavřít brány města a kdo to nestihl musel přenocovat před hradbami, z toho důvodu zde byly postaveny hostince jedním z nich byla Svobodova hospoda známá dnes jako Šustrovi mezi Včelničkou a Kamenicí, nebo blíže Modrá hvězda. Jediný, kdo se mohl domoci vstoupit do města byl král anebo ten, kdo měl jeho glejt, dokonce ani majitel hradu nebyl v puštěn. Mělo to logiku, město nemohlo být v noci ohroženo. Ale vraťme se k ponocnému. Ten u Hradecké brány uslyšel za branou ženský nářek, vojáci střežící bránu hráli vrhcáby čili kostky. Zřejmě mu to nedalo, slitoval se a bránu otevřel. Byla to však lest. Ponocného probodli a chtěli jít do města loupit. Ten z posledních sil se doplazil do strážnice. Proto byli lapkové pacifikováni, dříve, nežli něco stihli udělat. Jejich vůdce zřejmě zeman či vladyka hrdelnímu trestu zřejmě unikl a jak bylo tehdy podle práva možné nechal vytesat smírčí kámen a u rodiny se vyplatil. Po léta stál u Hradecké brány a po jejím zbourání se několikrát stěhoval, až byl nakonec a naštěstí zazděn do zdi.

Kresby a fotografie:

1) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2019 Pavel Valenta

Kletečná – 1
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí v obci před vjezdem k čp. 7. Deska s jetelovým křížem, letopočtem 1507, nápisem a sekerou (80 x 60 x 15). Nápis připomíná zřejmě zabití Jíry ze Smrdova o pátku před svatým Mikulášem 1579. Nápis bývá čtený: LETA PANIE 1507 TEN PATEK PRED SVATYM MIKULASEM ZAHYNUL TU JIRA VNUK HADRAVU ZE SMRDOVA OD LIDI ZRADNYCH. PAN BUH DEJZ MU MILOSTI BOZI.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 80 x 60 x 15 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0298

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-701506>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/turisticka?x=15.2938619&y=49.5066279&z=17&source=base&d=2326966>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Kletecna.html>

Historie:

1873 Bačkora/ Bernau s. 68: „In dem uralten Dorfe Kletečna bei Seelau, nahe an der kleinen Kapelle, wo das Ave Maria geläutet wird, ragt ein Granitblock, 3' 6" hoch, 2' 2" breit und 6" dick aus dem Boden hervor. Zwischen den Armen des an seiner Vorderseite ausgehauenen Kreuzes lesen wir die Inschrift: Letha: Panie 1.5.0.7. ten patek przed swatym Mikulasse zahynul g (gest) tuto Gira wnuk hadravu Smrdova od lidi zradnich Pan Buh racz gemu milostiw byti. Unter dem Querbalken des Kreuzes ist ein Beil usgehauen.“

1892 Mančal popis s pravděpodobně pozdější fotografií: V Kletečné nedaleko kapličky jest pomník s křížem a nápisem: Letha Panie 1.5.0.1 ten patek před swa ty Mikulasse zahynul g Tuto Gira vnuk hadravu Smrdova od lidy zradnych panbu h racz gemu milostiv bity. Na památníku přes celý kámen vysoký kříž a pod jedním ramenem jeho sekera.“

1896 Kobliha, s. 93: „Nedaleko kapličky vystavěné zdejším lidovým slohem vyčnívá ze země žulový balvan 111 cm vysoký, 68 cm široký a 16 cm tlustý. Na něm jest vytesaný kříž a nápis: Letha: Panie 1.5.0.7. ten patek przed swatym Mikulasse zahynul g. (jest) tuto Jira wnuk hadravu (ze) Smrdova od lidi zradnych Pan Buh racz gemu milostiw byti.“

1941 Kopáč popsáný s kresbou a fotografií. Kletečná na návsi. Památný kámen. Je to nejstarší kámen z okresu. Rozměr 100 x 75. Plochý kámen s vystouplým křížem Konstantinovým na hrobě a sekera. Gotické písmo je vtesáno umělou rukou a je dobře čitelné, LETHA: PANIE 1507. TEN PATEK PRZED SWATYM MIKULASSEM ZAHYNUL JEST TUTO GIRA VNUK HADRAVU SMRDOVA OD LIDI ZRADNYCH PAN BUH RACZ GEMU MILOSTIV BYTI.

1946 Fried popsáný s kresbou: Kletečná na návsi. Věc: Památný kámen. Popis památky: Je to nestarší kámen z okresu, 100 x 25/45/?/. Plochý kámen s vystouplým konstantinovým křížem na hrobě sekera. Gotické písmo je vtesáno umělou rukou a je dobře čitelné: LETHA PANIE 1501. TEN PATEK PRZED SWATYM MIKULASSEM ZAHYNUL JEST TUTO GIRA VNUK HADRAVU ZE SMRDOVA OD LIDÍ ZRADNÝCH PAN BUH RACZ GEMU MILOSTIV BYTI.

1958 od 3. května evidovaný NPÚ

1984 od srpna evidovaný SPVKK Aš – **Jaroslav Vít**

1994 zmíněný s kresbou **Hynkem Jurmanem** v povídce „Kámen v Kletečné“ v Publikaci Smírčí kameny na Vysočině.

1996 až 2015 zmíněný s kresbou **Hynkem Jurmanem** v povídce „Kámen nejkrásnější“ v Publikacích Smírčí kameny na Vysočině 1.až 4.vydání.

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Kamenná deska. Na ní reliéf jetelového kříže a vpravo dole stejně vysoký reliéf sekery. Volná plocha vyplněná nápisem: LETA PANIE 1507 TEN PATEK PRED SVATYM MIKULASEM ZAHYNUL TU JIRA VNUK HADRAVU ZE SMRDOVA OD LIDI ZRADNYCH. PAN BUH DEJZ JERMU MILOSTI BOZI. Rozměry 80x60x15. Křížový kámen stojí od roku 1995 na návsi.

1999 Staněk uvádí popis s kresbou, Zálesí příspěvek č. 19.

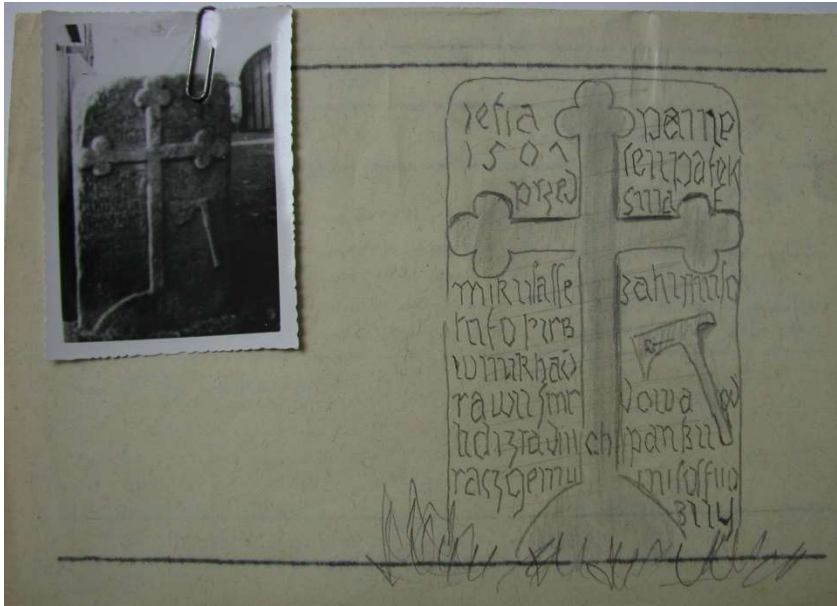
2007 Koubek str. 58

Kresby a fotografie:

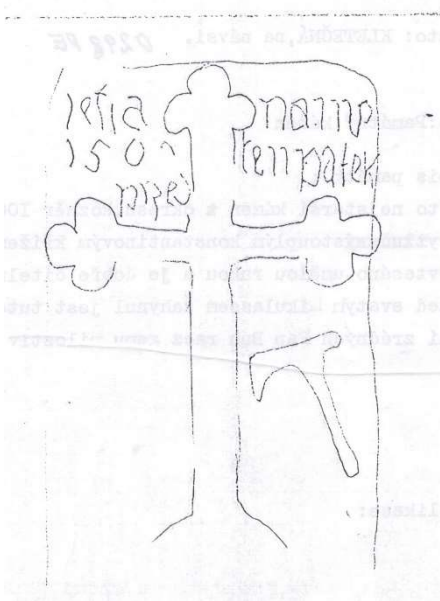
1) 1892 Mančal, fotografie bude pravděpodobně z první poloviny 20. století (EÚ AVČR, v.v.i., SVI – dokumentační sbírky a fondy (Archiv Praha), OF Jaroslav Mančal)

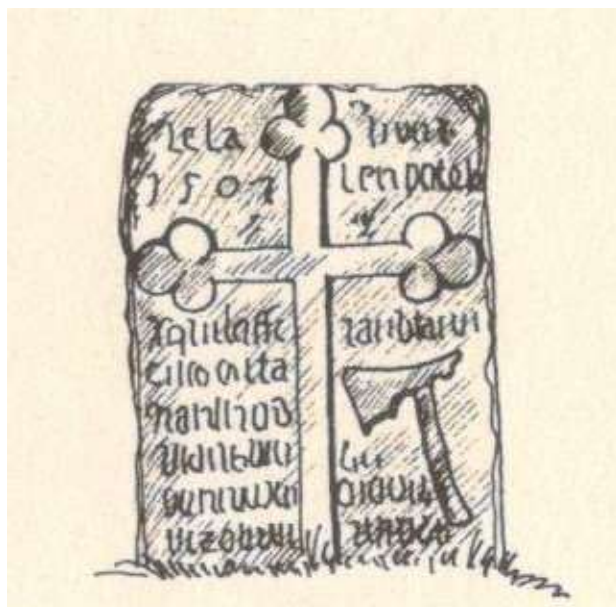
2) 1941 Kopáč

3) 1946 Fried

4) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

5) 2019 Pavel Valenta

Stával u rybníku Jambor. Při opravě cesty a mostku byl převezen do parku v obci. Po roce 1990 byl vrácen na původní místo k rybníku, v roce 1995 zcizen. Šlo o kamennou desku s křížem a nápisem: „LÉTA 1690 DNE 13 M(máje?) JAN ŠIMON“ (80 x 56 x 16). Připomínal zabití sedláka a drába splašenými koňmi.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 80 x56x16 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0299

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-690174>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Kletecna.html>

Historie:

1892 Mančal kámen popsal: U Zahoří pod rybníkem Jamborem plochý kámen. Vystouplý okraj a latinský kříž v barokní ozdobě. Vydlabané písmo latinské praví: Leta 1690 dne 13 11 Jan Šimon. Bez pověsti.

1941 Kopáč popsaný s kresbou. Záhoří – při pěšině pod rybníkem Jamborem. Památný kámen. Plochý kámen rozměru 70 x 60 cm. Má vystouplý okraj a latinský kříž v barokní ozdobě. Vydlabané písmo latinské: LÉTA 1690 DNE 13 M (máje) JAN ŠIMON. Pověst se žádná nevyskytuje. Stav památky: Přesto, že přes kámen jezdily léta pivozy, je dobře zachovalý. Kresba kříže i nápis dobře patrný.

1946 Fried popsaný s kresbou: ZÁHOŘÍ – pod rybníkem Jambor pře cestě ke Smrdovu při pěšině do Kletečné. Památný kámen. Popis památky. Plochý kámen rozměru 70 x 60 cm. Má vystouplý okraj a latinský kříž v barokní ozdobě. Vydlabané písmo latinské: LETA I690 DNE 13 M ... JAN ŠIMON. Stav památky:- Přesto, že přes kámen jezdily léta pivozy, je dobře zachovalý. Kresba kříže i nápis prostý

1958 od 3. května evidovaný NPÚ

1984 od srpna evidovaný SPVKK Aš – **Jaroslav Vít**

1997 / 2001 popsaný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Křížový kámen. V rámečku z jednoduché rysky kříž z rozštěpenými konci břevna a kůlu. Nahoře letopočet 1690, pod ním nezřetelný text. Rozměry 80x56x16 cm. Stál u rybníky jambor, kde splašení koně zabili sedláka a drába, který mu chtěl pomoci. V dnešní době byl převezen do vsi a postaven v parčíku na návsi. *Verze 2001:* Při revizi roku 1999 nebyl nalezen.

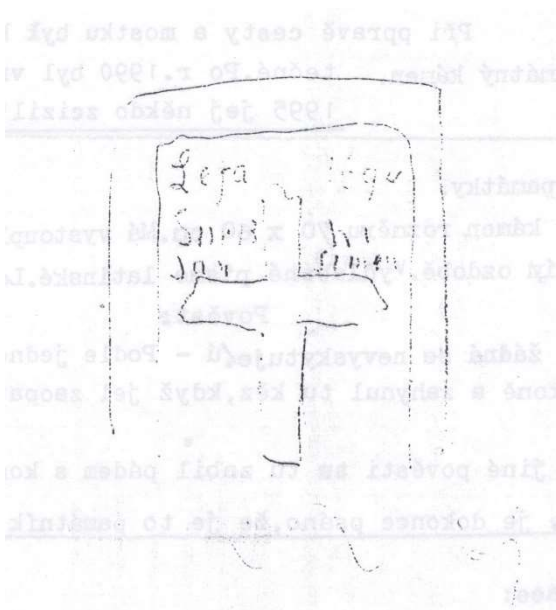
1999 Staněk uvádí popis s kresbou, Zálesí příspěvek č. 31.

Kresby a fotografie:

1) 1941 Kopáč

2) 1946 Fried

3) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

Koberovice
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

na soukromém poli severozápadně od obce. Stanoviště není původní, pod lípu přemístěn při zcelování pozemků, podobně jako litinový kříž na soklu vedle. Křížový kámen s rozšířeným zašpičatělým vrcholem, možná též torzo kamenného kříže s oboustrannými reliéfy. Na přední straně dva mělké negativní reliéfy klínových křížů a tři řádky nečitelného nápisu nad horním křížem, mezi kříži a pod spodním křížem. Na zadní straně uprostřed mělký negativní reliéf klínového kříže, okolo něho pět erbů, nebo srdcí. Pod a nad křížem po řádku nečitelného nápisu. Kámen je vsazený do menšího betonového lože.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 69/59/ x 46/33/ x 13 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 15014

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Koberovice.html>

Historie:

2020 od května evidovaný SPVKK Aš – **Irena Krčilová**

Kresby a fotografie:

- 1) 2020 Michal Streubel 2x

Kojčice - 1

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Drobný památný kámen se nachází asi 200 m od Vaverkova mlýna, na pravé straně červeně značené turistické trasy. Je to oboustranná deska s poškozeným nesymetrickým temenem (49 x 48 x 20). Na přední straně je reliéf jetelového kříže na zaoblené základně. Pod břevny je rytý dělený letopočet 1852. Na levé boční straně je špatně čitelný rytý nápis (pravděpodobně jméno, čitelné pouze „farka“). Na zadní straně jsou dva řádky špatně čitelného rytého nápisu. Podle pověsti kámen připomíná smrt sedláka Farky, který se utopil v rozvodněné Hejlovce.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 49x48x20 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: -

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-687114>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Kojcice.html#1>

Historie:

1958 od 3. května evidovaný NPÚ

2007 Koubek str. 60

Kresby a fotografie:

1) 2019 Pavel Valenta

Ztracený křížový kámen s vytesaným křížem, býčí hlavou a sekerou měl stát u cesty z Kojčic do Chvojnova a připomínat zabití řezníka býkem. Měl zmizet při výstavbě dálničního přivaděče v 80. letech 20. století. Někdy je též uváděn pro památný kámen ve Chvojnově. Pravděpodobně jde o druhý kámen evidovaný NPÚ v Kojčicích včetně fotografie. Za nejpravděpodobnější důvod zmizení kamene je považována stavba dálničního přivaděče, který prochází místem původního výskytu u dnešní autobusové zastávky Kojčice na přivaděči.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: -

Materiál: -

SPVKK AŠ: -

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-677690>

Přístupnost: -

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Kojcice.html#1>

Historie:

1958 od 3. května evidovaný NPÚ

2007 Koubek str. 60 (Chvojnov)

Kresby a fotografie: viz NPU

Košetice
pamětní kříž

zachovaný

přístupný

V soukromém lese jihozápadně od obce stojí vysoký kamenný kříž s nápisem:
„1876 (19. 1.), BYL ZASTŘELEN JAN KRUML. OD JANA ZÍKY ZE STAREHO
SMRDOVA.“

Druh: pamětní kříž

Rozměry: 127x57x19 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: -

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.1452810&y=49.5440985&z=16&sourcep=foto&idp=2552658>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Kosetice.html>
<http://www.kosetice.cz/dejiny-v-cislech/d-1001/p1=1001>

Historie:

1876 dne 19. ledna zavraždění čtyřadvacetiletého revírníka Josefa Krumla v panském lese u tzv. „Kosova lesa“ pytlákem Janem Zíkou ze Starého Smrdova. Zíka dopaden Kamilem a Leo Stanglerovými, postaven před soud v Kutné Hoře a odsouzen k smrti oběšením; omilostněn a trest mu byl změněn na 20 let těžkého pevnostního žaláře; otec zavražděného vztyčil na místě činu kamenný kříž.

Kresby a fotografie:

- 1) 2020 Michal Streubel

Krasíkovice

replika

zachovaná

přístupná

Tzv. Pechův kámen dlouhodobě pohřešovaný, původní umístění bylo nejisté. V roce 2020 instalovala obec Krasíkovice jihozápadně od obce u polní cesty novodobou repliku. V roce 2021 byl původní kámen nalezen při opravě polní cesty a u ní postaven, ale již na katastru Radětín, viz karta Radětín.

Druh: replika smírčího kamene

Rozměry: 92x60x16 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 15021

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pechuv-pametni-kamen-684050>

Přístupnost: - volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/turisticka?x=15.2183336&y=49.4596587&z=17&source=base&iid=2262775>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Krasikovice.html#2>

Historie:

1947 Fried: Při polní cestě nad Radětínem a Krasíkovici byl objeven velký památný kámen. Byl skoro zasypán kamením posbíraným z okolních polí. Říká se mu Pechův kříž.

1958 od 3. května evidovaný NPÚ

2020 pořízení, instalování repliky a registrace SPVKK Aš

Kresby a fotografie:

- 1) 2020 Michal Streubel

Křelovice - 1
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí v obci na obecním pozemku u rybníčku. Poškozená deska nesouměrného tvaru s vytesaným negativním křížem. Údajně připomíná hospodskou hádku končící zabitím. Umístění kamene se v čase několikrát o pár metrů měnilo naposledy v roce 2020. Aktuální instalace je zdařilá.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: původní 60x60x15 cm, celkové po vykopání: 97x61(34 spodní) x 15 cm.

Materiál: -

SPVKK Aš: 0546

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-679530>

Přístupnost: přístupný podél ohrazení vodní nádrže

Mapy.cz:

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Krelovice.html>

Historie:

1946 Fried Památný kámen stojící poblíž domu čp. 25., přemístěn k silnici na hráz rybníka pod strom. Kámen je ze žuly, je 30 cm. zapuštěn v zemi, nad zemí 65 cm, 45 cm široký, 15 cm. silný, na přední straně je vytesán kříž. Pověst říká, že v čp. 25 v Křelovicích, kde se dosud říká U" Šenkýřů" bývala hospoda. V době napoleonských válel poprali se tam vojáci, z nichž jeden utíkající pryč, byl za hospodou zabit. Na tom místě byl postaven tento kámen.

1958 od 3. května evidovaný NPÚ

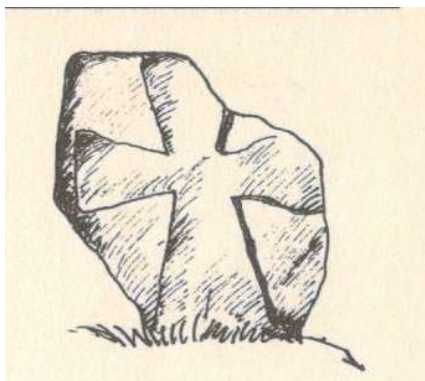
1988 od 28. října evidovaný SPVKK Aš – **Helena Businská**

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Silně poškozená deska s uraženým pravým horním a levým spodním okrajem. Na desce nízký reliéf kříže. Rozměry: 60x59x15 cm. Od bývalé hospody byl přenesen k návesnímu rybníčku, kde stojí v trávě mezi ovocnými stromy. Připomíná hospodskou hádku, která skončila vraždou.

2007 Koubek str.62

Kresby a fotografie:

1) 1997 /2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 1995 Michal Streubel

3) 2017 Michal Streubel

4) 2019 Michal Streubel

5) 2019 Michal Streubel

6) 2021 Michal Streubel

Křelovice - 2

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí na vrcholu obecním srázu pod kaštanem na křižovatce Křelovice-Senožaty-Želiv, přenesen z pole. Přisekaný kámen s vytesaným pozitivem tlapatého kříže, někdo spatřuje i zbytky nápisu (58 x 40 x 2). Připomíná usmýkání sedláka splašenými kravami, nedaleká polní trať nese jméno U Bílého kamene.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 58x40x20 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0547

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-674869>

Přístupnost: přístupný, po poměrně strmém výstupu zarostlým srázem

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.1706547&y=49.5380590&z=18&source=base&id=2335974&sourcep=foto&idp=1169203>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Krelovice.html>

Historie:

1946 Fried Druhý památný kámen je v polích asi 400 kroků od polní cesty na parcele č. 177. Je ze žuly, označen křížkem, je asi 60 cm vysoký a 40 cm široký a asi 15 cm silný. O něm se vypráví: v čp. 21, kde se říká „u Štěpničků“ sloužil čeledín. Ten když jednou poprvé z jara vyjžděl s koňmi na pole a domácí se chystali až se v poledne vrátí, že jej polijí studenou vodou, „aby byl stále čerstvý – jak bývalo zvykem“, „Odpověděl: už se od vás ubírám, p....l na Vás votvírám“. S pole se už nevrátil. Koně se splašily, a on potrhán branami a pošlapán koňmi zemřel na místě, kde stojí kámen.

1958 od 3. května evidovaný NPÚ

1988 od 28. října evidovaný SPVKK Aš – **Helena Businská**

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Přisekaný kámen s reliéfem tlapatého kříže. Okraje kamene nezarovněny. Rozměry: 56x40x21 cm. Stál na poli, kde splašené krávy usmýkali sedláka. Později byl přenesen ke křižovatce Křelovice – Senožaty – Želiv. Na severovýchodním okraji obce. Stojí na vysokém náspu u velkého kaštanu.

2007 Koubek str.62

Kresby a fotografie:

1) 1997 /2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2017 Michal Streubel

3) 2019 Pavel Valenta

Kámen zvláštního tvaru byl evidován v soukromém lese nedaleko samoty Kopaniny. Podle Kopáče byl na hrubě opracovaném žulovém kameni vytesán obrys ptáka a letopočet 1818 a římskými číslicemi MDCCCXIX (60 x 35). NPU v roce 1958 popisuje na stejném místě žulový pamětní kámen (50 x 30) s letopočtem 1818 a římskými číslicemi MDCCCXVIII a místo reliéfu ptáka neznatelný erb, údajně města Humpolec. Měl připomínat sebevraždu dezertéra. Zcizen měl být v létě 1973, Místní národní výbor Lhotka o tom podal zprávu 14. ledna 1974. Zachovaný náčrt a fotografie. Je zvláštní, že kresba a fotografie se liší. U podobných ztrát stále existuje šance na znovunalezení.

Druh: smírčí kámen zvláštního provedení

Rozměry: 60x35 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1741

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-692138>

Přístupnost: -

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Lhotka.html>

Historie:

1941 Kopáč Lhotka (při speřické cestě) Památný kámen. Hrubý kámen rozměru 65 x 35 cm. V horní části je (vystouplý) ptáček pravděpodobně holub. Ve spodní části je vyryt římský letopočet 1819. Pověst uvádí, že na onom místě skončil svůj život sebevraždou mladý deserter. K povšimnutí je, že kámen není zdoben křížem, jako ostatní kamenné pomníčky. Zachovalý, kresba i letopočet dobře znatelný.

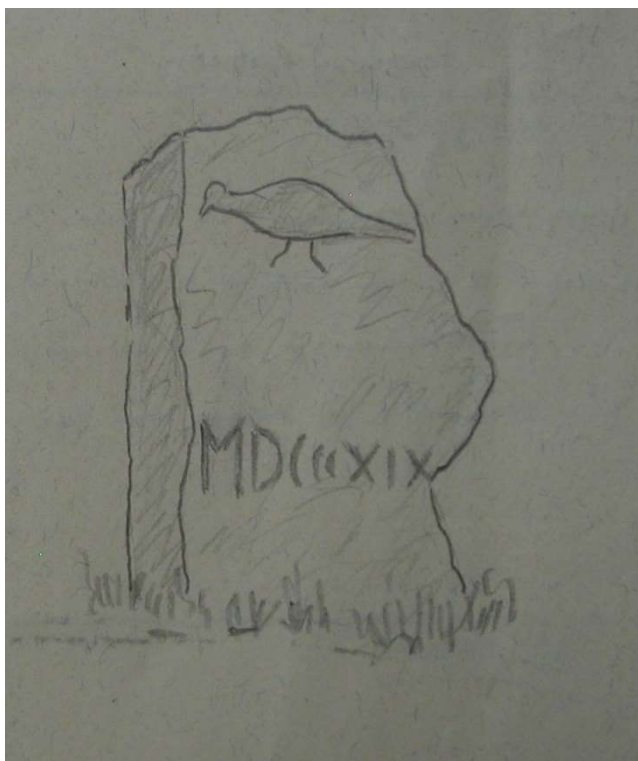
1958 od 3. května evidovaný NPÚ

1998 SPVKK Aš – **Vladimír Staněk** podle Kopáče

1999 Staněk uvádí popis s pověstí a kresbou, Zálesí příspěvek č. 21.

Kresby a fotografie:

1) 1941 Kopáč

2) 1958 NPÚ

Lipice - 1

smírčí kámen

zachovaný

omezeně přístupný

Leží na louce (soukromá pastvina) u Hejlovky, dříve stál u mostu Staré pražské cesty. Opracovaný kámen s křížem. Ke kameni se váže pověst o zabití pocestného kvůli penězům.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 115x60x25 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1555

Památkový katalog: -

Přístupnost: přístupný omezeně s ohledem na provoz pastviny.

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Lipice.html>

Historie:

1995 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Částečně opracovaný kámen s vystouplým křížem v horní polovině. Rozměry: 115x60x25 cm. Leží na levém břehu Hejlovky asi 200 m vpravo za můstek přes levostranný přítok. Jeho původní stanoviště bylo u přechodu Staré pražské cesty přes říčku.

Kresby a fotografie:

- 1) 1997 /2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Lipice - 2

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Pečlivě usazený na návsi u kapličky. Žulová deska s jetelovým křížem, českým nápisem „zabit kamenem“, letopočtem 1566/1766, nožem, sekerou a snad kamenem. Část textu lze číst: KAMENEM. Připomíná zabití řeznického tovaryše, podle jiné verze řezník zabil kamenem pekaře Václava Kafku, poté co se poprali na tancovačce u Oubrechtů. V novodobé historii několikrát přemístován, stával před čp. 12.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 95x80x14 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1556

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-680462>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.1586062&y=49.4568030&z=18&source=base&id=2335974&sourcep=foto&idp=1562422>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Lipice.html>

Historie:

1947 Fried Lipice – pamětní kámen na návsi u silnice.

1958 od 3. května evidovaný NPÚ

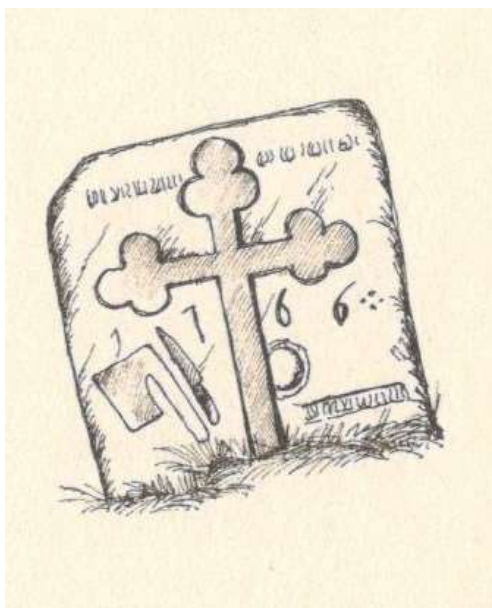
1995 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Obdélníková žulová deska nahoře v rozích poškozená. Plochu vyplňuje vystouplá reliéf jetelového kříže. Pod jeho rameny letopočet 1566, dole nůž a sekera, napravo kulatý předmět znázorňující snad kámen, kterým byl podle pověsti zabit řeznický tovaryš. Událost byla zachycena ve dvou řádcích textu ve spodní části kamene. Nápis je pod úrovní terénu. Rozměry 95x80x14 cm. Stojí na návsi naproti čp. 12.

2007 Koubek str. 59

Kresby a fotografie:

1) 1997 /2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Mladé Bříšťa – 1

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí na zarostlé protržené hrázi soukromého rybníku severně od obce. Na žulovém kameni je reliéf latinského kříže, pod ním je špatně čitelný nápis: „ADOMINI 1693 DNE 24. JUNO ZAHYNULI DWA BRATRZI DOLEJSSI ZE WSI BRZIST...JA ZDE HLASIM WSSEMU LIDU...BUH.“ Kámen stojí na místě, kde při plavení koní zahynuli bratři Dolejší.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 103x56x20 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1557

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Mlade_Briste.html#1

Historie:

1982 Mančal s kresbou obr. 4: Na hrázi vypuštěného rybníka Kvášovce u Ml. Bříšťa zakryt líštím stojí veliký kámen 95 x 56 cm s bohatou legendou, z níž rozluštil jsem jen: A. DOMINI 1693 DNE 24 JUNO ZAHYNULI 2 SOU BRATRŤI DOLEJŠÍ ZE VSI BŘIŠŤ... JA ZDE HLASIM VŠEMU LIDU... BUH. Dle pověsti utopili se zde dva chasníci při koupání.“

1941 Kopáč s kresbou: Mladé Bříšťa na hrázi rybníka ke Komorovicům. Památný kámen. Ploché kámen rozměru 95x55 cm s vystouplým okrajem a vystouplým latinským křížem. Písmo nečitelné. Pověst vypráví, že se zde utopil Zápotočný z Bříšťa. Pověst označujíc 17. století.

1947 Fried Mladé Bříšťa, na hrázi rybníka ke Komorovicům, okres Humpolec. Pamětní kámen. Ploché kámen rozměru 95x55 cm s vystouplým okrajem a vystouplým latinským křížem. Písmo nezřetelné. Pověst vypráví, že se zde utopil Zápotočný z Bříšťa. Označuje 17. stol.

1990 zmíněný v povídce „Nesnášenlivost“ – od **Vladimíra Preclíka** – v povídkové publikaci **Smírčí kameny** – nakladatelství Československý spisovatel Praha.

1995 evidovaný SPVKK Aš

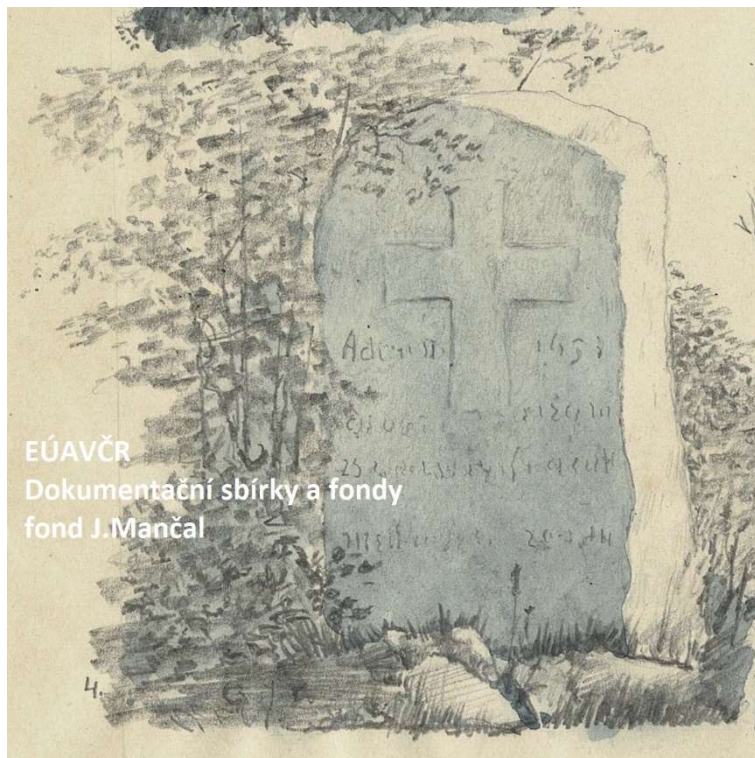
1997 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Žulový obdélníkový kámen se zaoblenou horní plochou. Pod reliéfem kříže jen obtížně čitelný text: A DOMINI 1693 DNE 24... Z S... . Rozměry 103x56x20 cm. Stojí na hrázi bývalého rybníka, který zadržoval vodu Janovického potoka protékajícího obcí. Místo je asi 1 km severovýchodně od obce.

1999 Staněk uvádí popis s pověstí a kresbou, Zálesí příspěvek č. 22.

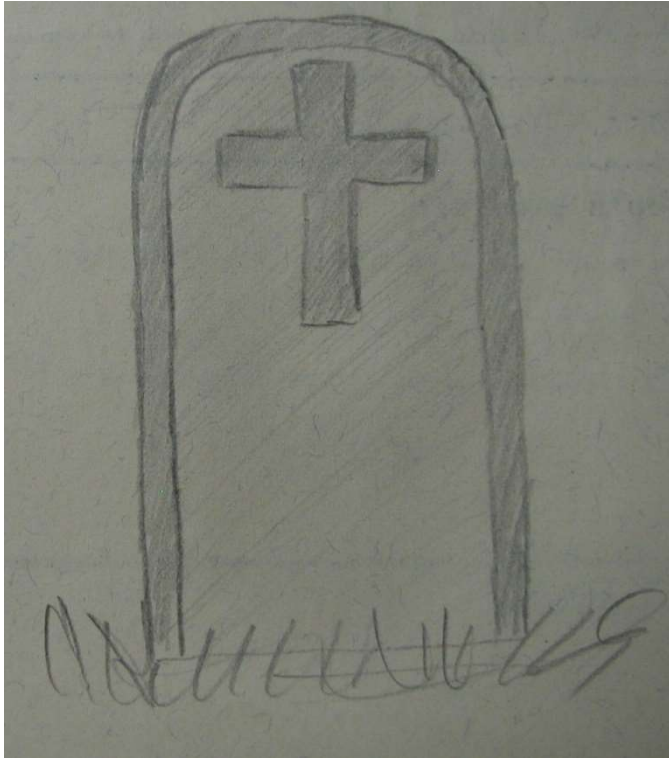
2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Obdélníkový kámen se zaoblenou horní plochou. V zahluobené ploše je reliéf latinského kříže. Pod ním obtížně čitelný text: ADOMINI 1693 DNE 24 JUNO ZAHYNULI DWA BRATRZI DOLEJSSI ZE WSI BRZIST JA ZDE HLASIM WSSEMU LITU ... BUH. Rozměry: 103x56x20 cm. Stojí na hrázi rybníka Janovického potoka, ve kterém se utopili bratři Dolejší při plavení koní. Místo je asi 1 km severovýchodně od obce.

Kresby a fotografie:

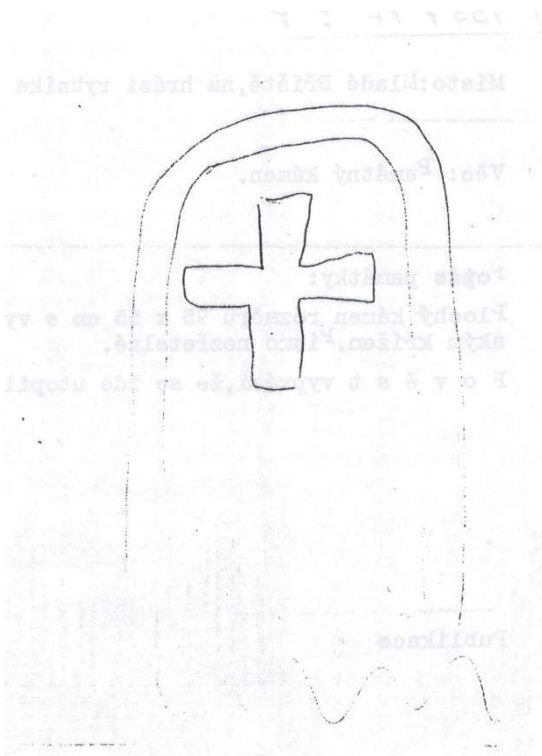
1) 1892 Mančal

2) 1941 Kopáč

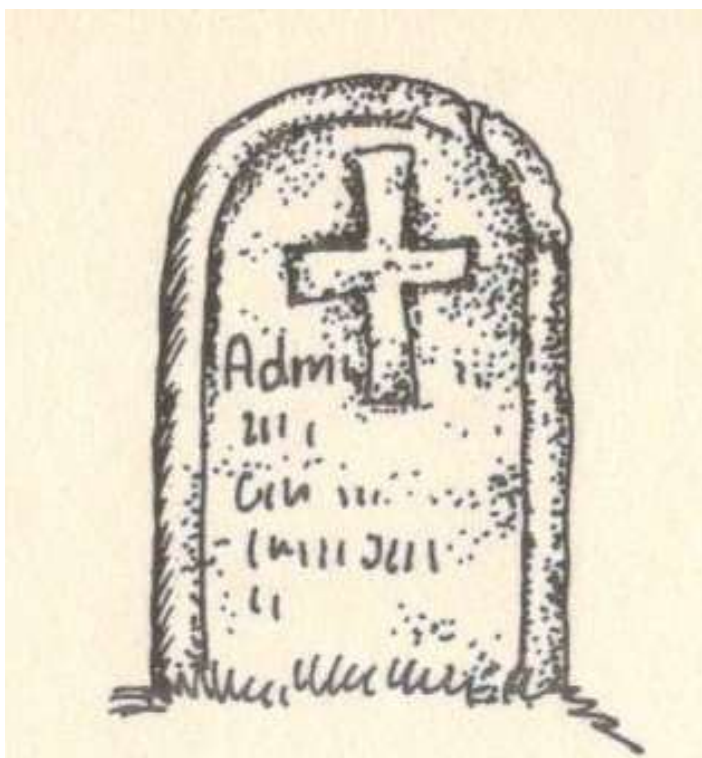
3) 1946 Fried

4) 1997 Kamenné kříže Čech a Moravy

5) 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

6) 2019 Pavel Valenta

Mladé Bříšťě – 2

smírčí kámen novodobý

zachovaný

přístupný

Novodobý objekt. Na kameni je reliéf latinského kříže, pod ním ještě reliéfy podkovy a ježka. Kámen vytvořil PhDr. Martin Herzán v roce 2009 jako kopii křížového kamene, který se do roku 1895 nacházel na zrušeném hřbitově u kostela sv. Ducha v Jihlavě. Po vyřízení nutných formalit byl vztyčen dne 29. 8. 2010 ve Smetanových sadech. Po dvaceti dnech však byl z důvodu nátlaku jihlavské radnice a stavebního úřadu odstraněn. Dne 20. 8. 2011 byl znovu postaven u polní cesty v katastru obce Mladé Bříšťě u Humpolce. Ujal se jej Pavel Koubek, předseda sdružení Zelené srdce. Kámen je v současné době na první zastávce naučné stezky Křížek v poli a je pomníkem všem zničeným a ztraceným smírčím kamenům. Novodobé napodobeniny kamenných křížů vztyčují dnes lidé z různých pohnutek, teprve čas prokáže, jestli obstojí.

Druh: smírčí kámen novodobý

Rozměry: 95x59x13 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: -

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.3313579&y=49.4915858&z=17&l=0&sourcep=foto&idp=3049301>

Ostatní odkazy:http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Mlade_Briste.html#1
<http://www.jihlava.estranky.cz/>

Historie:

2010 instalovaný v Jihlavě

2011 přestěhovaný do Mladých Bříšť

Kresby a fotografie:

1) 2019 Pavel Valenta

Mladé Bříšťě – 3

novodobá replika

zachovaná

přístupná

Novodobý objekt pořízený občanským sdružením Zelené srdce. Replika v roce 2006 ukradeného kamene 0548 od Bystré. V letech 2015–2016 ho na místě nahrazovala, po navrácení původního kamene byla tato replika přenesena na malou naučnou stezku u Mladých Bříšť.

Druh: novodobá replika

Rozměry: 80x59x20 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0548R

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupná

Mapy.cz: -

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.3313579&y=49.4915858&z=17&l=0&sourcep=foto&idp=3049301>

Ostatní odkazy: http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Mlade_Briste.html#1

Historie:

2015 instalovaná na původní místo

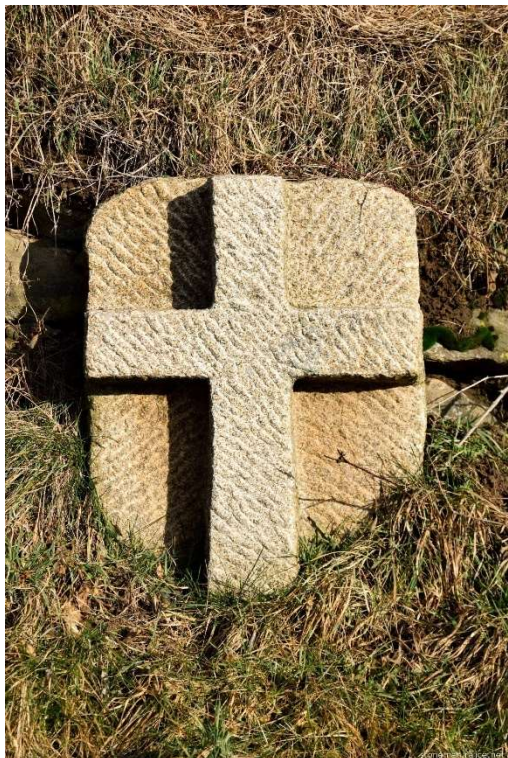
2016 přestěhovaná do Mladých Bříšť

Kresby a fotografie:

1) 2016 Pavel Valenta (původní instalace)

2) 2019 Pavel Valenta

Kámen měl stát na obecní louce u obce.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: -

Materiál: -

SPVKK Aš: 15010

Památkový katalog: -

Přístupnost: -

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Lhotka.html>

Historie:

1892 Mančal popis s kresbou obr. 6: Stavět památné kameny na místech neštěstí udržovalo se na Zálesí až do druhé polovice 19. století, ale poslední svou podobou již liší se od předešlých. Kámen z r. 1876 na obecní louce Bejkovce jest sice ještě nahoře kruhovitý, ale polovypuklý kříž na něm hlásí dobu pozdní. U prvého bez nápisu skutečně legenda vypravuje, že tu náhle zemřel osmdesátiletý stařík Barborák, vraceje se z pastvy s dobytkem. Za svého života byl prý přesvědčen, že neumře pod střechou. Dal postaviti na památku syn Matěj."

2020 SPVKK Aš – **Michal Streubel** podle Mančala

Kresby a fotografie:

1) 1892 Mančal

(EÚ AVČR, v.v.i., SVI – dokumentační sbírky a fondy (Archiv Praha), OF Jaroslav Mančal)

Nový Rychnov

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí u jižní zdi kostela. Kamenná deska s reliéfem jetelového kříže a sekery. Ke kameni by se mohla vázat tragická událost spojená s několika zhoubnými požáry. Počátkem 19. století při jednom takovém vyhořelo celé městečko. Od hořící doškové střechy rozfoukal silný vítr oheň na další stavení a nakonec i na šindelovou střechu zdejšího kostela a fary, kde lehly popelem i vzácné farní matriky. Když potom tesaři zdvihali nový krov nad kostelem, jeden z mužů spadl a zabil se. Tragickou událost prý připomíná právě ona kamenná deska s křížem a tesařskou sekerou. Pověst je zřejmě novodobá, protože dříve stál kámen u zdi domu v obci a při jeho opravě byl po roce 1982 přenesen k jižní zdi kostela. Samotný kámen je nejspíš i mnohem starší. Vyobrazení jetelového kříže pak může datovat tragédii až do 16. století.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 96x60x16 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 300

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-2930710>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Novy_Rychnov.html

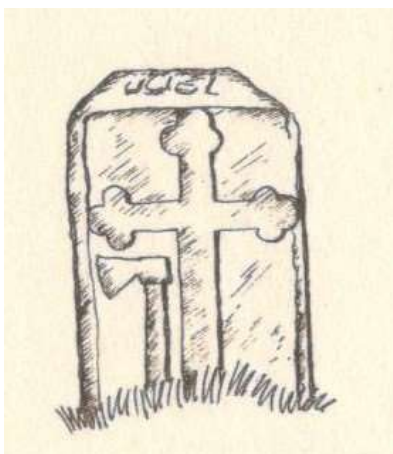
Historie:

1982 evidovaný SPVKK Aš **Vladislav Navrátil**

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Kamenná deska. V orámované ploše reliéf jetelového kříže a v vlevo pod ramenem obraz sekery. Dbře kamenicky zpracována a s výjimkou horní hrany nepoškozena. Rozměry: 96x60x16 cm. Stál u zdi domu v obci a při jeho opravě v po roce 1982 byl kámen přenesen k jižní zdi kostela.

Kresby a fotografie:

- 1) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Ondřejov
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Leží na kraji lesa pod Zeleným vrchem. Plochý balvan s obdélníkem, v něm dva nestejně velké reliéfy křížů a snad zbytky nečitelného nápisu. Stanoviště není původní.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 95x80x20 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1545

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.1867607&y=49.3883108&z=17&sourcep=foto&idp=480110>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Ondrejov.html>

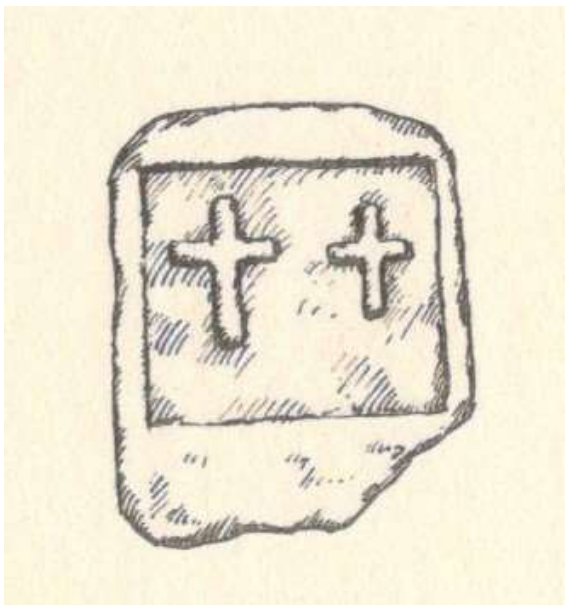
Historie:

1995 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Na vyvráceném plochám balvanu je zahlouben obdélník 60x70 cm a na něm dva nestejně velké pozitivní reliéfy křížů. Rozměry: 95x80x20 cm. Nachází se na okraji lesa pod Zeleným vrchem, asi 160 m vpravo od cesty ke kamenolomu. Na dnešní místo byl přemístěn koncem čtyřicátých let od bývalé cesty z Ondřejova do Libkovy Vody.

Kresby a fotografie:

1) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Počátky - 1
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí u silnice do Jihlávky za odbočkou na Kaliště. Žulová deska nahoře zakulacená s latinským křížem. Údajně připomíná zavraždění šlechtice řezníkem.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 67x56x22 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0803

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-694934>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Pocatky.html>

Historie:

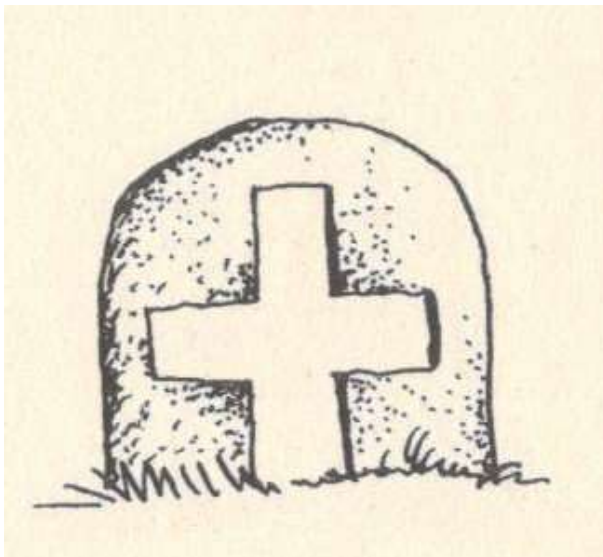
1958 od 3. května památkově chráněný

1995 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Hladká žulová deska nahoře dokonale zakulacená. Na ní vystoupil reliéf latinského kříže. Rozměry 76x56x22 cm. Po levé straně silnice z města do Jihlávky, 500 m za odbočkou do Kaliště. V místě se traduje, že zde došlo k vraždě mladého šlechtice řezníkem.

Kresby a fotografie:

- 1) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Počátky - 2
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí u kapličky s pramenem v Lázních sv. Kateřiny. Nahoře zahrocená deska s latinským křížem.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 84x66x22 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1693

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-680454>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/zakladni?x=15.2742711&y=49.2703306&z=17&source=base&id=2074304>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Pocatky.html>

Historie:

1895 Fritz popis s kresbou č.13: V Kateřinských lázních nachází se u studně žulový, poněkud nakloněný kámen 80 cm vysoký a 45 cm široký na němž vypukle vytesán kříž v tomtéž rozměru. Ráz vypouklého kříže jest latinský pravoúhelný a paralelní. Dolní konec dolního ramene z každé strany opírá se o podporný výstupek. Nějakého znaku na něm není viděti, aniž pověst o něm slyšeti.

1958 od 3. května památkově chráněný

2000 evidovaný SPVKK Aš

2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Nahoře zahrocená kamenná deska s pozitivním reliéfem latinského kříže. Rozměry: 84x66x22 cm. Je postaven u kapličky s pramenem léčivé vody u Lázní sv. Kateřiny.

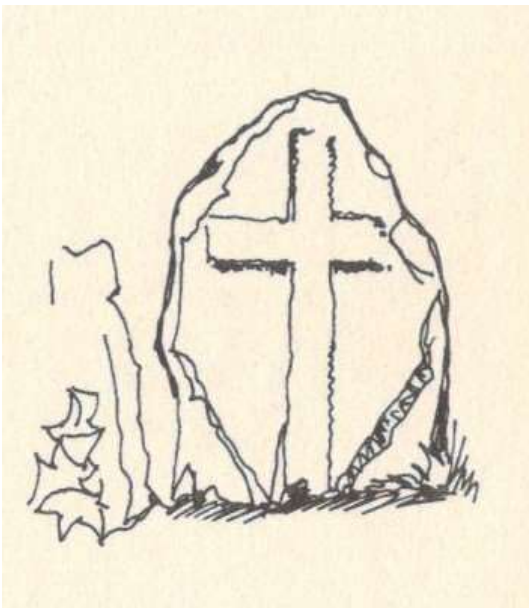
Kresby a fotografie:

1) 1895 Fritz

(Archiv Národního muzea, fond Obrazový archiv etnografie, i. č. OAE_5408)

2) 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

3) 2019 Pavel Valenta

Počátky - 3
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí v zahrádkářské kolonii u cesty k Městskému rybníku. Deska s jetelovým křížem v zarámované ploše s letopočtem 1729. Kámen prý byl postaven na paměť, že zde hrom zabil Smejkalu z chalupy, co byl Kubín (Lepeška) – dle sdělení Konráda Dvorského. Informace z evidence Městského muzea v Počátkách.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 47x58x15 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1694

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-672065>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Pocatky.html>

Historie:

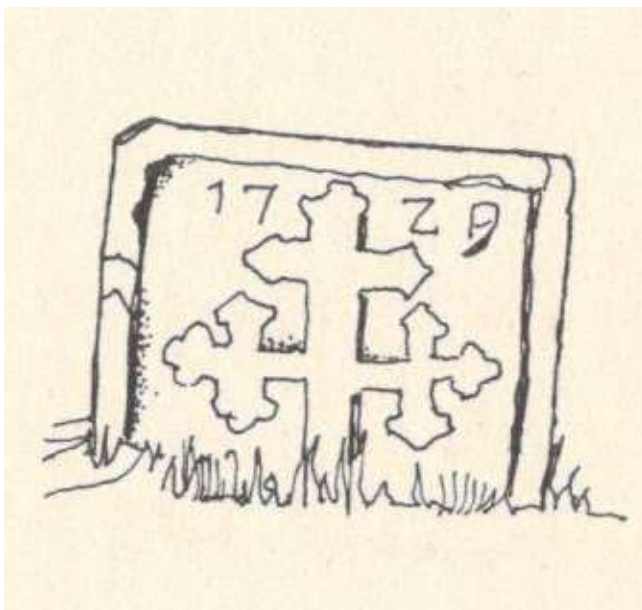
1958 od 3. května památkově chráněný

2000 evidovaný SPVKK Aš

2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Plochá kamenná deska. Na ní v zarámované ploše hluboký vryp jetelového kříže. Nad ním je letopočet 1729.

Kresby a fotografie:

1) 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Počátky - 4
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí za městem u cesty do Polesí. Deska se sedlovou horní hranou s reliéfem latinského kříže. Dříve duplicitně evidován i jako 1869 Polesí.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 110x56x23 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1695

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-683486>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Pocatky.html>

Historie:

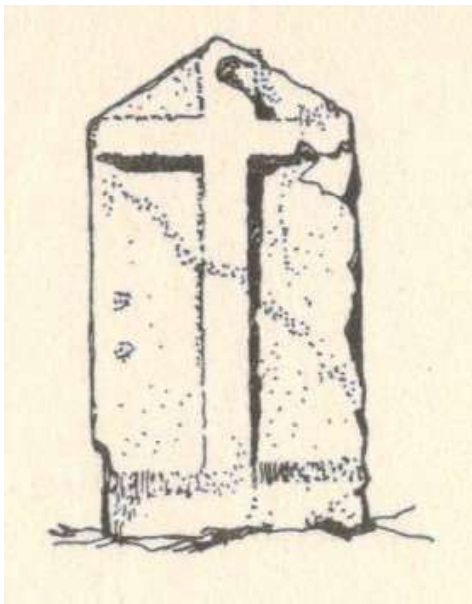
1958 od 3. května památkově chráněný

2000 evidovaný SPVKK Aš

2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Jednostranně opracovaná deska se sedlovou horní plochou. Na desce je reliéf latinského kříže. Rozměry: 110x56x23 cm. Křížový kámen byla nalezen v roce 1997 při prohlubování příkopu u cesty do Polesí a postaven několik metrů nad původním místem.

Kresby a fotografie:

- 1) 12001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Počátky - 5

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí u bývalého hřiště u silnice a městem směrem k Žirovnici. Křížový kámen s uraženým pravým rohem a reliéfem latinského kříže.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 77x51x13 cm, rozměry kříže 47x41 cm, síla kříže 10 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 2648

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-673237>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Pocatky.html>

https://www.pocatky.cz/assets/File.ashx?id_org=12300&id_dokumenty=5309&fbclid=IwAR1krTTvPrv5ciYj6_I8A2AZRN55Ilc-vC9v_nZdqOjHtQyBddtUBInGnDY

Historie:

1950 někdy před tímto rokem evidovaný Městským muzeem v Počátkách

1958 od 3. května památkově chráněný

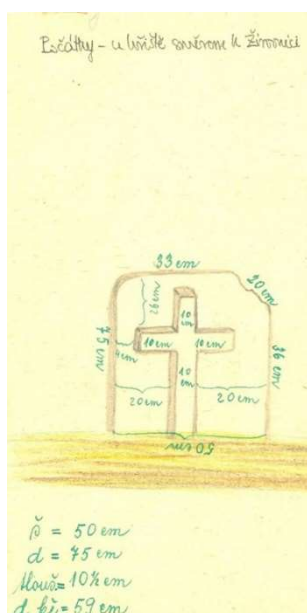
1977 od 1. ledna památková ochrana zrušena

2020 evidovaný SPVKK Aš (Streubel + Valenta)

2022 nalezený panem **Ondřejem Koudelkou**

Kresby a fotografie:

1) cca 1950 Městské muzeum Počátky

2) březem 2022 Michal Streubel

Radětín

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Tzv. Pechův kámen byl kámen dříve stojící dříve u polní cesty vedoucí západně nad Radětínem a Krasíkovice registrovaný v polovině 20. století již na skládce kamení, později byl registrovaný NPÚ pravděpodobně jako pohřešovaný. Při novodobých soupisech na přelomu 20. a 21. století nebyl nalezen. Některými badateli (Streubel, Valenta) byl ztotožňován se smírčím kamenem v Hodějovicích.

V září 2021 byl při opravě polní cesty původní kámen nalezen na hromadě kamení a znovu postaven u cesty. Jde o silně poškozenou kamennou desku s pozitivním reliéfem kříže. Ke kameni se vztahují pověsti o zabití řezníka býkem, nebo a zabití a oloupení řezníka jménem Pech.

V létě 2020 sousední obec Krasíkovice umístila jihozápadně od obce u polní cesty novodobou repliku.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 84x70x20 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 2653

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pechuv-pametni-kamen-684050>

Přístupnost: - volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Krasikovice.html#2>

Historie:

1947 Fried: Při polní cestě nad Radětínem a Krasíkovice byl objeven velký památný kámen. Byl skoro zasypán kamením posbíraným z okolních polí. Říká se mu Pechův kříž.

1958 od 3. května evidovaný NPÚ

2020 pořízení a instalování repliky a registrace SPVKK v Aši

2021 znovu postavení kamene

Kresby a fotografie:

1) 2021 Michal Streubel

Sedlice 1
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí za obcí u silnice na Humpolec. Kamenná deska s jetelovým křížem, nápisem a letopočtem 1571. Připomíná vzájemné zabití sedláků při hraničním sporu.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 86x76x16 cm

Materiál: -

SPVKK AŠ: 0304

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-692158>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/turisticka?x=15.2686667&y=49.5155509&z=17&source=base&iid=2216914>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Sedlice.html>

Historie:

1892 Mančal, popis s kresbou (popis rozšířený po stavbě přehrady 1921): Podobný kámen stejně tesaný a všecek legendou popsáný je v téže vesnici po levé straně silnice asi 200 m před vodní přehradou na Želivce. Zdá se, že jej tesal týž kameník, neboť při přibližně stejných rozměrech mají kříž úplně stejný, jeho ramena končí trojlístem a zatknuta stojí jako na pahorku (na zeměkouli?). I ísno jest stejné. Z porušených již slov dá se přečísti namáhavě asi toto: „1571 Leta zahinu- -rozený vladika(?) panoss ondrzej m. z ... z něho... ne Klete... kterémuz. pa... k (Pán Bůh) dussi jeho milostiv ejty araz.“

1941 Kopáč popis s kresbou: Sedlice při cestě k Horní Valše. Památný kámen. Plochý kámen, rozměru 120x70 cm, s vystoupeným konstatntinovým křížem, vyrůstajícím ... Napis vytesán v písmu gotickém, četné slovní zkratky. Pokud je čitelný praví: 1571 zahynul (sl. skr.) kterémuž Pan Buh duši jeho milostiv byty racz. Pověst žádná nezjištěna. Dobře zachovalý, kříž dobře znatelný. Písmena při použití tuhy částečně čitelná.

1947 Fried popis s kresbou: Sedlice při cestě k Horní Valše. Památný kámen. Plochý kámen, rozměru 120x70 cm, s vystoupeným konstatntinovým křížem, vyrůstajícím ... Napis vytesán v písmu gotickém, četné slovní zkratky. Pokud je čitelný praví: 1571 zahynul /sl. skr./ kterémuž Pán Bůh duši jeho milostiv byty račz. Pověst 0. Dobře zachovalý, kříž dobře znatelný. Písmena při použití tuhy částečně čitelná. Praá strana kamene značně otlučena

1958 od 3. května památkově chráněný

1983 od 26.7. evidovaný SPVKK AŠ – **Jaroslav Vít**

1997 / 2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Křížový kámen podobný objektu č.0298 v Kletečné. Na obou jetelový kříž a víceřádkový nápis stejným písmem. Na sedlickém na druhém řádku letopočet 1571. Rozměry: 86x76x16 cm. Kámen připomíná historku o rvačce a vzájemném zabití dvou sedláků při hraničním sporu. Stalo se asi 500 m za obcí ve směru na Humpolec. Křížový kámen tam stojí podnes.

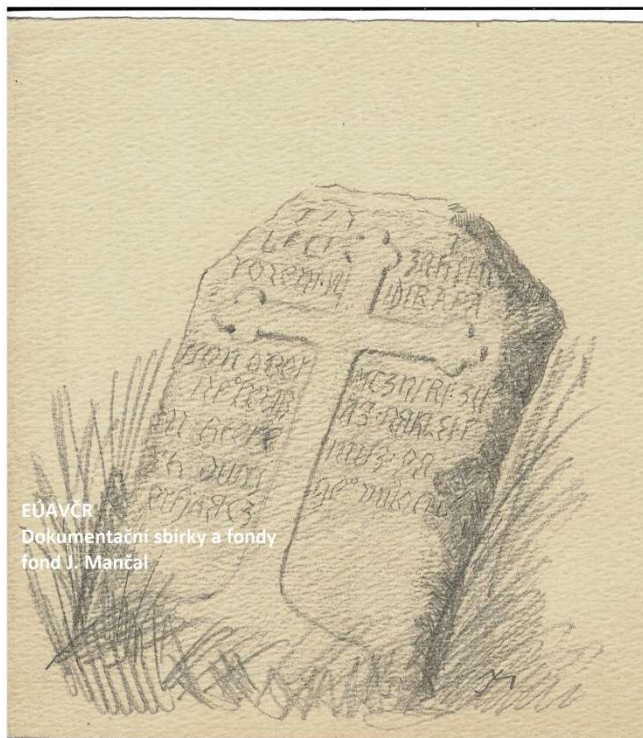
1999 Staněk Zálesí č. 24 uvádí popis s kresbou včetně přepisu nápisu: 1571 ... zahynul ..VL I.IR APA ssoudi.cy mezn.rpz ..eo teu cz A nakl... kteremuz pan buh dussi geo milostiv byti racz.

2007 Koubek str. 61

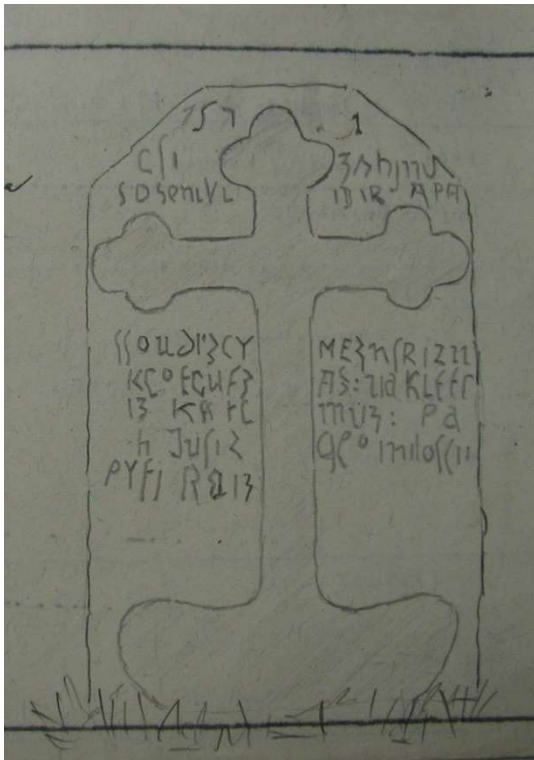
Kresby a fotografie:

1) 1892 Mančal

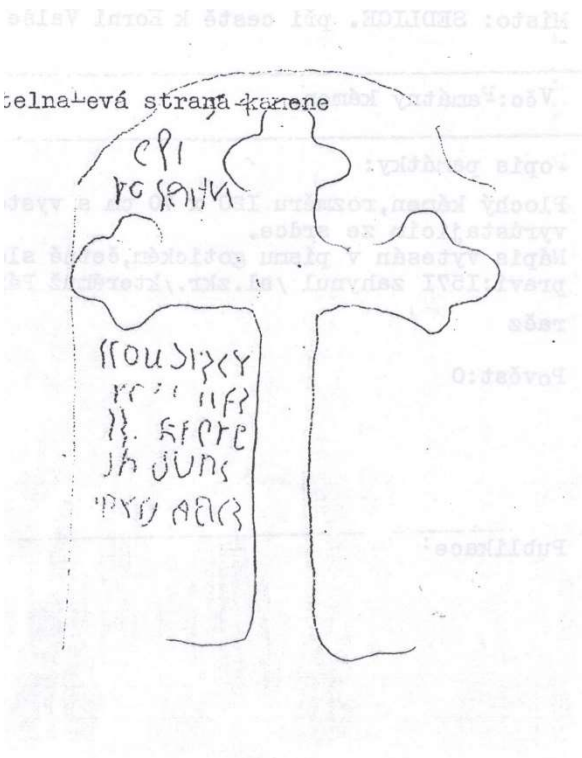
(EÚ AVČR, v.v.i., SVI – dokumentační sbírky a fondy (Archiv Praha), OF Jaroslav Mančal)

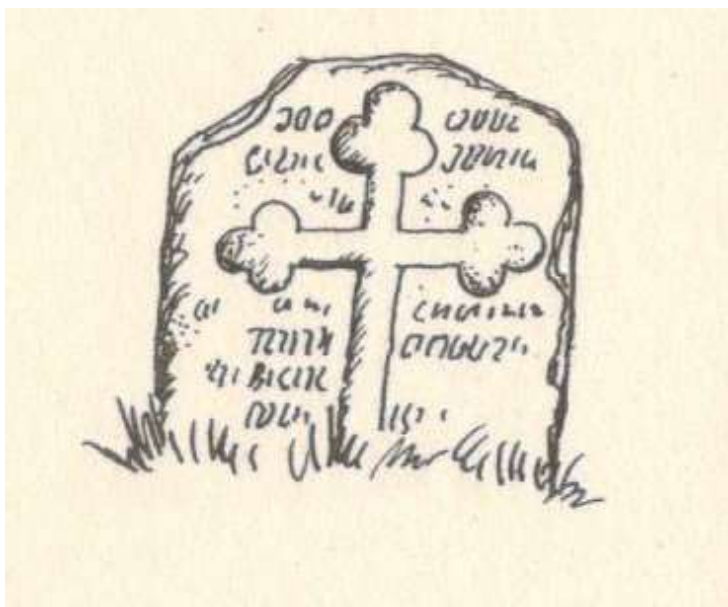
2) 1941 Kopáč

3) 1947 Fried

4) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

5) 2019 Pavel Valenta

Stál u cesty do Želivi. Drobnější kamenný kříž s kulatou hlavou s tlapatým křížem, zakulacenými rameny, nápisem a letopočtem 1774. Podle místních badatelů byl ukraden roku 1991.

Druh: smírčí kříž

Rozměry: 63x36x18 cm

Materiál: -

SPVKK AŠ: 0306

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-695950>

Přístupnost: -

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Sedlice.html>

Historie:

1941 Kopáč popis s kresbou: Sedlice při silnici k Želivu. Okres Humpolec. Památný kámen (pomník). Kamenný pomník ve formě jetelového kříže. Složen ze dvou částí. V horní části je vytesaný latinský křížek. V dolní části je letopočet 1774 a nápis, sestavený z neumělé směsi latinského a gotického písma. Obsahuje množství zkratek nečitelných. Z nápisu čteme: Tomáš Podubníček (nečit.) 1774 náklad vedl J Podubníček. Stav památky: dosti zachovalý. Při použití tuhy je nápis dosti znatelný.

1947 Fried popis s kresbou: popis s kresbou: Sedlice při silnici k Želivu. Okres Humpolec. Památný kámen. Kamenný kámen tvaru jetelového listu rozměry 60x40. Složen ze dvou částí. V horní části je vytesaný latinský křížek. V dolní části je letopočet 1774 a nápis, sestavený z neumělé směsi latinského a gotického písma. Obsahuje množství zkratek nečitelných. z nápisu čteme: Tomáš Podubníček nečit./ 1774 Náklad vedl J. Podubníček. Pověst nezachována. Stav památky: dosto zachoval7. Při použití tuhy je nápis dosti zřetelný.

1958 od 3. května památkově chráněný

1984 evidovaný SPVKK Aš – **Jaroslav Vít**

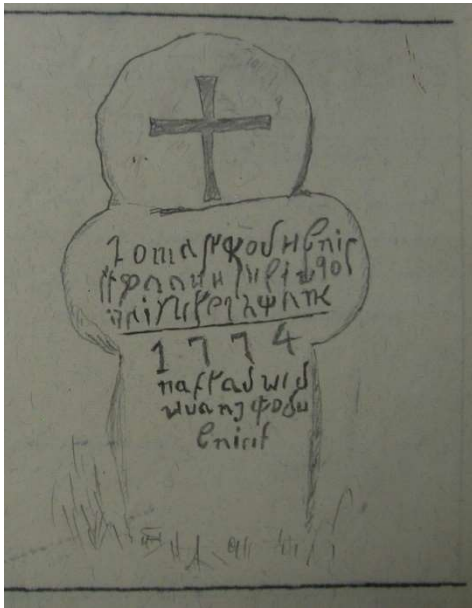
1997 / 2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Kamenný kříž s kulatou hlavou a krátkými kulatými rameny. Na nich šest řádků nečitelného textu. Pod nimi oddělený ryskou další text začínající letopočtem 1774. Na hlavě vysekán do hloubky tlapatý kříž. Dole později udělaný důlek o průměru 10 cm. Rozměry: 63x36x18 cm. Stál u cesty ze Želivi na vrcholu stoupání před okrajem lesa. Při revizi roku 1999 nebyl nalezen.

1999 Staněk Zálesí č. 25

2007 Koubek str.62

Kresby a fotografie:

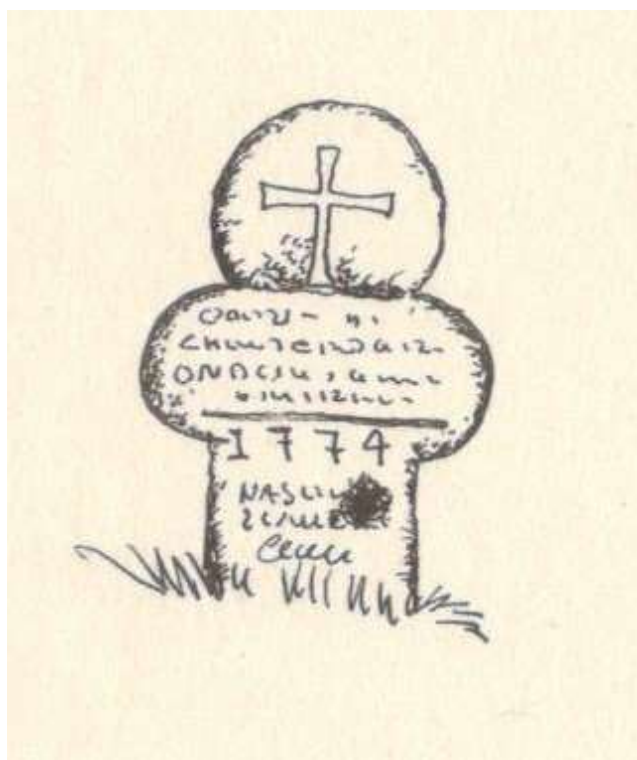
1) 1941 Kopáč

2) 1947 Fried

3) 1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

Kámen stál na dnešní křižovatce mezi Stanovicemi a Pejškovem cca 15 m od hlavní silnice I/19 na straně směrem k Čížkovu. Měl tvar nepravidelného lichoběžníku s delší horní hranou a s vyosením na jednu stranu a do přední plochy byl vytesán kříž. Zachovala se jeho fotografie v archivu Etnologického ústavu Akademie věd. Kámen je pohřešovaný po roce 1966, informace o jeho přemístění do muzea se nepotvrdila. NPU

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 60x40 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 2649

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-674289>

Přístupnost: -

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Stanovice.html>

Historie:

1958 od 3. května památkově chráněný

2020 evidovaný SPVKK Aš – **Streubel+Valenta**

Kresby a fotografie:

- 1) 1966 Archivu Etnologického ústavu Akademie věd

2020) František Mikule

STĚHOVICE 2020
P.E.

Staré Hutě
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí v lese u červeně značené turistické trasy nad osadou. Žulová deska s křížem s rozšířenými rameny a klínovou nohou. Dále je na desce nečitelný nápis, letopočet 1491, kopí, meč a sekera. Staněk uvádí pověst.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 90x65x25 cm

Materiál: -

SPVKK AŠ: 0899

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-688998>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/turisticka?x=15.3202770&y=49.6117849&z=17&q=Star%C3%A9%20Hut%C4%9B&source=base&id=2318148>

Ostatní odkazy: http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Stare_Hute.html

Historie:

1941 Kopáč popis s kresbou: Při cestě k Rejčkovu v lese. Okres Humpolec. Památný kámen. Souměrný plochý kámen rozměru 90x65 cm s vytesaným maltánským křížem, kordem a sekrou a vydlabaným kyjem. Písmena jsou úplně poškozena, uražena. Vypravuje se, že na onom místě vlci roztrhali člověka. Pověst patrně přenesena. Stav památky: Pomník je pěkně zachovalý, znázorněné předměty dobře znatelné. Písmena jsou úplně poničena – uražena.

1958 od 3. května památkově chráněný

1994 evidovaný SPVKK AŠ – **Zdeněk Procházka**

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Žulová deska obsahuje na přesní straně vystupující reliéf kříže s rozšířenými rameny a hlavou na klínové noze. Pod břevnem vpravo kopí, nalevo meč, uprostřed bojová sekera. To vše v zahlobeném reliéfu. Na břevnu letopočet 1491 zařazuje objekt mezi nejstarší datované křížové kameny. Nad ním dvě řádky nápisu v gotické minuskule. Zadní strana desky je hrubě opracovaná. Rozměry 90x65x25 cm. Stojí v lese asi 400 m od poslední usedlosti Staré Hutě (k.ú. Kaliště) při lesní cestě, kudy prochází červeně značená turistická stezka.

1999 Staněk Zálesí č. 26 uvádí popis a pověstí s kresbou

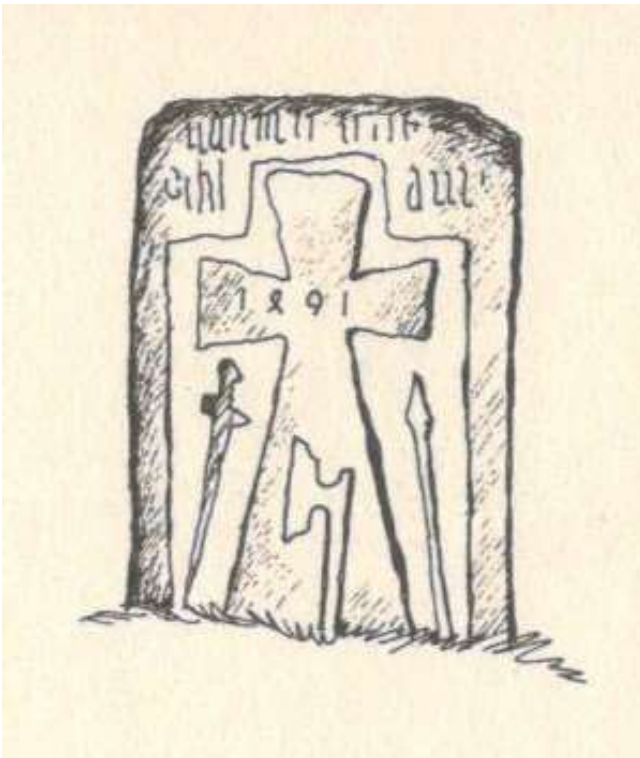
2007 Koubek str. 61

Kresby a fotografie:

1) 1941 Kopáč

2) 1997/2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

3) 2019 Pavel Valenta

Starý Pelhřimov

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí na křižovatce pod kostelem sv. Jana Křtitele na obecním pozemku. Žulová deska s křížem s křížkovými rameny a snad čepelí zbraně.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 82x77x18 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1558

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy:

http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Starý_Pelhrimov.html

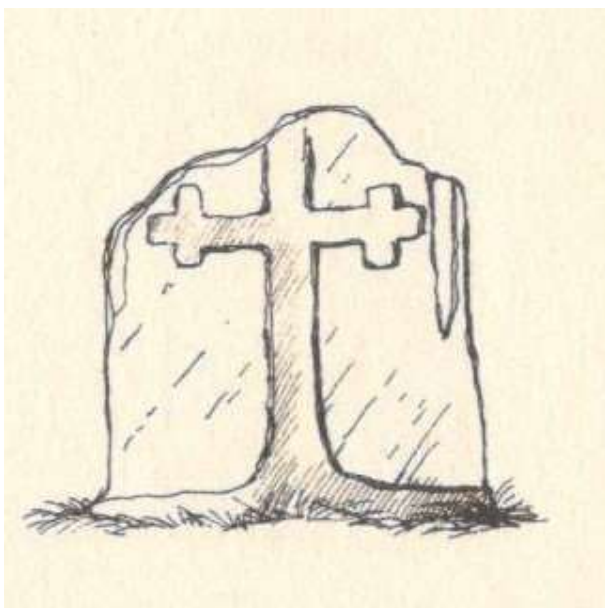
Historie:

1995 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Na přední opracované straně žulové desky je reliéf kříže s křížkovým zakončením ramen. Napravo od něho je položena dolů čepel neurčité zbraně. Porovnáním s jinými pelhřimovskými kameny může být zařazen do 16. století. Rozměry 82x77x18. Stojí na křižovatce místních komunikací mezi třemi lipami, asi 30 m severně od vchodu na hřbitov.

Kresby a fotografie:

- 1) 1997/2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Světlice
smírčí kámen

pohřešovaný

Stával na hrázi Velkého rybníka. Plochá deska s oslím hřbetem s latinským křížem, nápisem a letopočtem 1743. Připomíná utonutí dítěte. Na kameni byl reliéf latinského kříže a nápis: „ZASWECENO JEST TUTO SYNACK...MIROSLAWU K PAMETI UTONUL NA BREHU 1743 30 ZARI.“ Na zadní straně kamene mělo být srdce. Ani prohledání dna rybníka v únoru 2019 nepřineslo výsledek.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 50x60 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1734

Památkový katalog: -

Přístupnost: -

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Svetlice.html>

Historie:

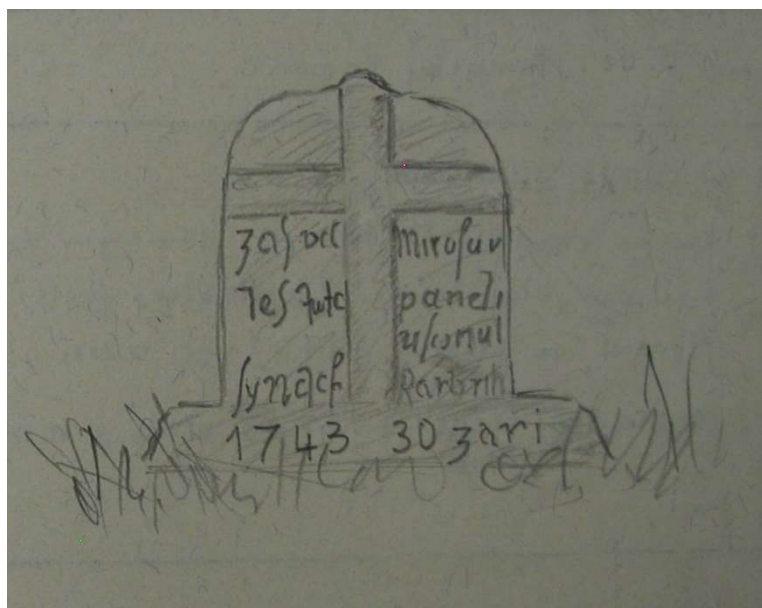
1941 Kopáč popis s kresbou: Světlice, u rybníka. Památný kámen. Okres Humpolec. Kámen rozměru 50x60x cm s vystoupeným latinským křížem a vydlabaným nápisem, který hlásá, ZASVEC(NO) JES(T) TUTO SYNACK(OVI) MIROSLAV(U) (K) PAMĚTI UTONUL NA BREH(U) 1743 30. ZÁŘÍ. Na zadní straně je vyryto srdce v mnoha čárách.

1998 evidovaný SPVKK Aš – **Vladimír Staněk**

1999 Staněk Zálesí č. 27 uvádí popis s povídkou a kresbou

Kresby a fotografie:

1) 1941 Kopáč

Těchoraz
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Nedávno objevený křížový kámen stojí v obci na soukromém pozemku nedaleko čp. 17. Kámen s velmi setřelým reliéfem latinského kříže. Aktuálně probíhá vedle výstavba.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 74x42x27 cm

Materiál: -

SPVKK AŠ: 2573

Památkový katalog: -

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Techoraz.html>

Historie:

1958 od 3. května památkově chráněný

2016 evidovaný SPVKK Aš

Kresby a fotografie:

1) 2019 Pavel Valenta

Těšenov
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí v obci u požární nádrže. Plochý kámen s latinským křížem na obou stranách, vpředu meč a samostříl, na druhé straně arcibiskupský znak a opeřená šipka. Ke kameni se váže pověst z dob třicetileté války. Ta uvádí, že je památkou na švédského vojáka, který přišel o život kvůli děvčeti. V roce 2017 byl kámen renovován a nově usazen.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 84x60x15 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0075

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-690442>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/fotografie?x=15.3603170&y=49.3489338&z=19&source=ward&id=11210&sourcep=foto&idp=480115>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Tesenov.html>

Historie:

1946 Fried zmiňuje kamenný kříž v Těšenově na zahradě jednoho statku, je otázkou, jestli jde o tento kámen.

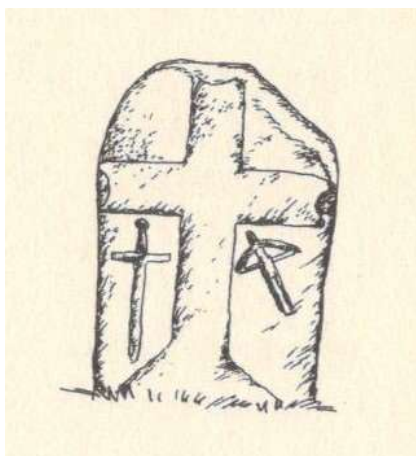
1958 od 3. května památkově chráněný

1982 evidovaný SPVKK Aš – **Vladislav Navrátil**

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Plochý kámen z obou stran opatřený latinským křížem. Vpředu meč a samostříl, na druhé straně arcibiskupský znak a opeřená šipka. Rozměry 84x64x15 cm. Stojí uvnitř oplocení požární nádrže ve středu obce.

Kresby a fotografie:

- 1) 1997/2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2012 Pavel Valenta

3) 2019 Pavel Valenta

Ústrašín 1 smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí na okraji obce, na levém břehu Hejlovky, za předposlední chalupou ve směru na Libkovou Vodu. Je to jednostranná deska se zkosenými hranami. Na přední straně je v horní části tlapatý kříž a sedmiřádkový nápis: „LETA 1712 DNE 30 RINA MATIEJ WESELEY REZNIK LIPKOWSKI TOT ODPADV AZ K SMRTI POTLVCEN BOZE RACZ MV MILOSTIW BITI.“ Kámen stál na místě smrtelného úrazu řezníka z Libkovy Vody. Při přejezdu hráze dnes zaniklého rybníka se splašili koně a on spadl z povozu. Kámen byl dříve duplicitně evidován i jako 1698 Libkova Voda.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 112x49x16 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1525

Památkový katalog: -

Přístupnost: omezeně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Ustrasin.html>

Historie:

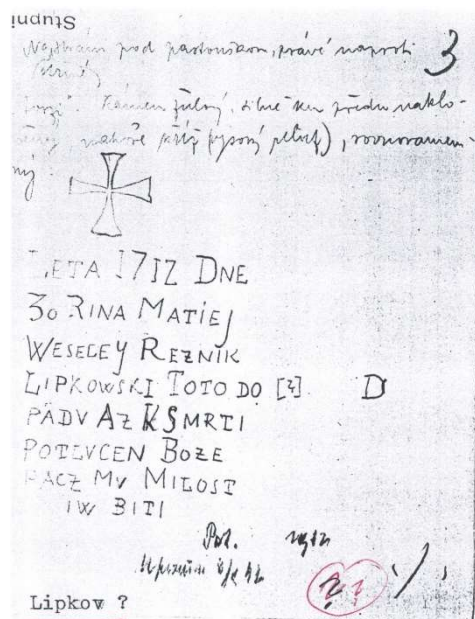
1947 Fried kresba s popisem

1997 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Plochý kámen se seseknutými rohy. Na něm pozitivní reliéf tlapatého kříže, pod ním letopočet 1712 a sedm řádků českého textu latinskou kapitálou: LETA 1712... 30 P....X EZNI... SKI TOTO PAD..EK SMRTI POD. VCE BOZE. MV MILOST. V posledním řádku je malý křížek. Rozměry: 80x40 cm. Stojí v extravilánu obce.

Kresby a fotografie:

1) 1947 Fried

2) 1997/2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

3) 2019 Pavel Valenta

Ústrašín 2

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí v ohrazeném areálu kostela Nanebevzetí Panny Marie na návsi vpravo za vchodem na bývalý hřbitov. Kamenná deska s reliéfem tlapatého kříže, vlevo ženská postava se sepjatýma rukama, nad ní reliéf kola s loukotěmi. Pod horním okrajem začíná devítirádkový nápis dnes čtený: „LETA PANIE 1562...VRKA CRAMAZA MARKOWEHO AWE SE OD KOL WOZI...“ Připomíná smrt pod koly vozu. Dříve duplicitně evidován i jako 1528 Ústrašín.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 78x70x16 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1526

Památkový katalog: -

Přístupnost: přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/turisticka?x=15.1683936&y=49.3821532&z=17&q=%C3%9Astra%C5%A1%C3%ADn&source=base&id=2090002>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Ustrasin.html>

Historie:

1947 Fried kresba s popisem

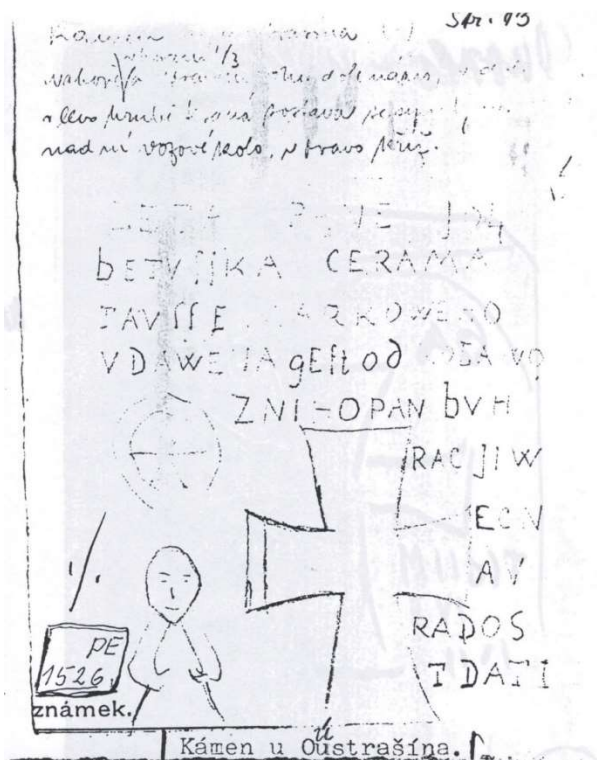
1997 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Kamenná deska s výrazným reliéfem kříže na římse, vlevo ženská postava v kroji 16. století, klečící se sepjatýma rukama. Nad ní reliéf kola s loukotěmi. Pod horním okrajem je devět řádků nápisu v latinské kapitále: LETA PANIE 1562...VRKA CRAMAZA MARKOWEHO AWE SE OD KOL WOZI... Místní tradice nezná příběh, který by se vztahoval k památce. Podle útržkovitého textu se lze domnívat, že připomíná smrt pod koly vozu. Rozměry: 68x60 cm. Stojí v intravilánu obce.

2007 Koubek str. 63

Kresby a fotografie:

1) 1947 Fried

2) 1997/2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

3) 2019 Pavel Valenta

Ústrašín 3

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí v ohrazeném areálu kostela Nanebevzetí Panny Marie na návsi vpravo od vchodu na bývalý hřbitov. Žulová deska s odlomeným rohem, křížkovým křížem a mečem. Dříve duplicitně evidován i jako 1732 Libkova Voda.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 70x45x14 cm

Materiál: -

SPVKK AŠ: 1527

Památkový katalog: -

Přístupnost: přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/turisticka?x=15.1683936&y=49.3821532&z=17&q=%C3%9Astra%C5%A1%C3%ADn&source=base&id=2090002>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Ustrasin.html>

Historie:

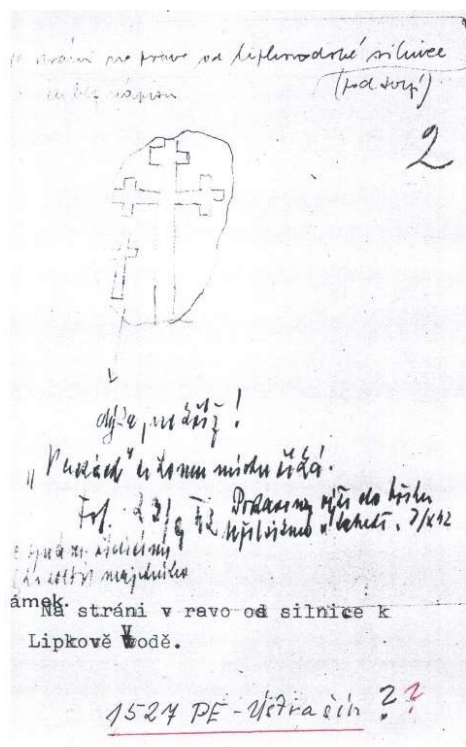
1947 Fried kresba s popisem

1997 evidovaný SPVKK AŠ

1997 / 2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Plochý žulový kámen s levým rohem odlomeným. NA přední straně je nevýrazný reliéf křížkového kříže a pod levým ramenem meč s jednoduchou záštitou. Rozměry 79x47x14 cm. Leží v extravilánu obce.

Kresby a fotografie:

1) 1947 Fried

2) 1997/2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

3) 2019 Pavel Valenta

Ústrašín 4

smírčí kámen

pohřešovaný

Podle starších badatelů stál při cestě ke dvoru Lhotka při rozcestí se státní silnicí Ústrašín-Ondřejov. Na kameni měly být vytesány tři kříže a meč. Kámen byl v roce 1928 vyzvednut při stavbě státní silnice a umístěn na výše zmíněné místo. Horní, větší část kamene byla v roce 1933 odcizena, zbytek pak po roce 1990. Dříve duplicitně evidován i jako 1698 Lhotka. K tomuto kameni, případně dalším v Ústrašíně jsou zaznamenány tyto pověsti: utopení matky se třemi dětmi v blízkém rybníku na Hejlovce; úmrtí ženy nesoucí trávu po předčasném porodu třech dětí; pán tvrže Lhotka zabil po návratu z války svou nevěrnou manželku a její dvě dcery – dvojčata.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: -

Materiál: -

SPVKK Aš: 1546

Památkový katalog: -

Přístupnost: -

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Ustrasin.html>

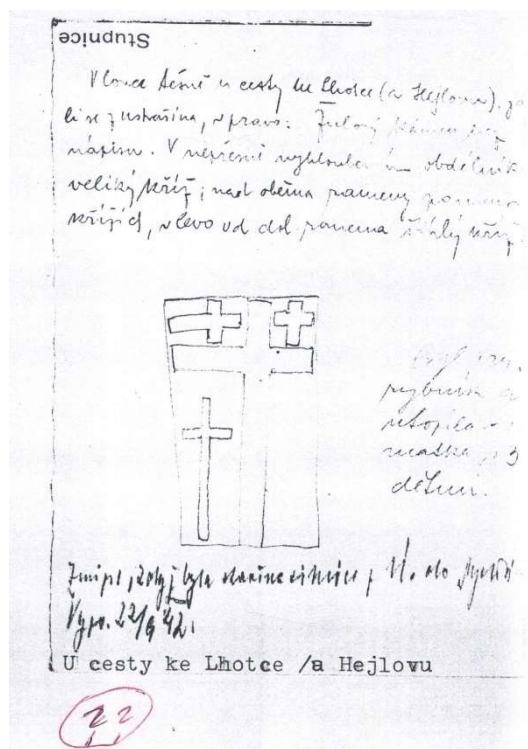
Historie:

1947 Fried kresba s popisem

1997 evidovaný SPVKK Aš

Kresby a fotografie:

1) 1947 Fried

Vratišov

smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí u lesní cesty do Houserovky. Plochá deska s latinským křížem, nápisem a sekerou. Vedle něho stojí mladší kamenný kříž.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 81x68x21 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 1547

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-680970>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Vratisov.html>

Historie:

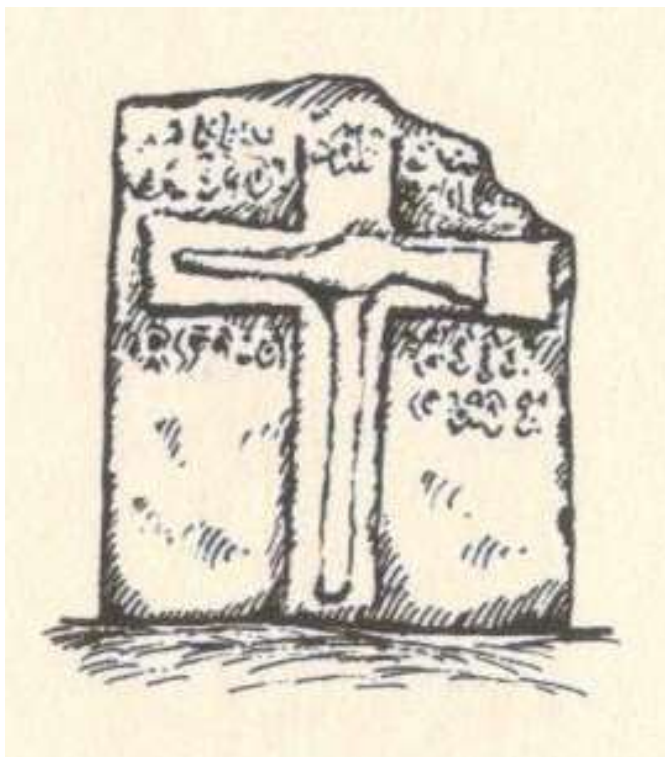
1958 od 3. května památkově chráněný

1997 evidovaný SPVKK Aš

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Plochá deska s pozitivním reliéfem latinského kříže, na kterém je plasticky vysekaný nástroj připomínající bojovou sekeru. Ostatní plocha desky je pokryta zbytkem víceřádkového nápisu, dnes již nečitelného. Rozměry 81x68x21 cm. Křížový kámen je postaven vlevo při polní cestě do Houserovky, asi 100 m od obce.

Kresby a fotografie:

- 1) 1997/2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 2019 Pavel Valenta

Vystrkov
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Od 18. dubna 2020 stojí na dětském hřišti v obci naproti čp. 98. Dříve mnoho let stál ve svahu u frekventované silnice č. 34 z Pelhřimova do Humpolce naproti čerpací stanici, šlo také o nepůvodní umístění. Plochý kámen s odlomeným rohem, křížem, dvěma hroty kopí, kalichem s hostií, nečitelným nápisem a letopočtem 1507. Někteří badatelé odvozují z torza nápisu, že by mohlo jít o zkratku pojmenování „Sluha Páně“.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 75x49x20 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0305

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-684350>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Vystrkov.html>

Historie:

1892 Mančal, popis s kresbou: obr. 3: „O pomníku u Vystrkova vypravuje pověst, že tudy r. 1507 šel husitský kněz k nemocnému, zde byl přepaden a zabit. Pověst jest plně dotvrzena kameníkem, jenž ve kříži vyryl letopočet 1507, nad křížem kalich s hostií a nesrozumitelným zkráceným nápisem, pod křížem pak dvěma noži.“

1895 Fritz, popis s kresbou č. 71: „Na staré silnici ve Vystrkově stojí na mezi kámen žulový, hrubozrnný, bělavý 79 cm vysoký a 48 cm široký, nahoře 17 a dole 21 cm tlustý, po stranách a na temeni zvětřalý a vydrobený. Přední plocha jeho jest otesána a na tři pole rozdělena, na kterých konturové nákresy vyryty jsou. Na horní třetině hned pod temenem spatříme hostii s průměrem 7 cm, pod ní kalich 15 cm vysoký a 9 cm široký. Vedle něho napravo latinská iniciálka S, 7 cm vysoká, nalevo řádek těsně sražených tří nebo čtyř písmen nečitelných (MANJ..) a na konci přerušených. (Oboje písmeny dohromady znamenají snad S MANJA). Na středním a dolním poli jest naznačen latinský kříž s třemi rameny, 14 cm širokými a 25 cm dlouhými. Na ---ných ramenách jest vyryt letopočet 1507, na dolním poli vpravo vedle dolních ramen postaven hrotem vzhůru oštěp, nalevo nůž. Dle lidové pověsti ve velikém pralese byl zde zavražděn kněz s Pánem Bohem k nemocnému jdoucí a oloupen, měl však u sebe 7 krejcarů. Kalich byl později v lese nalezen.“

1941 Kopáč kresba s popisem: Vystrkov při silnici k Humpolci. Okres Humpolec. Památný kámen. Rozměry 70x60 cm. Plochý kámen vsazený do meze u silnice. Je na něm vystouplý kalich s hostií, maltanský kříž, v jeho podálném rameni je letopočet 1507. V dolní části jsou zobrazeny dva nože. Vydlabaná písmena v horní části kamene znamenají pravděpodobně „Sluha páně“. Na onom místě byl zavražděn kněz, když šel k nemocnému. Zda katolický či evangelický není známo. Kámen byl patrně na nynější místo přenesen. Stav památky: Celkem zchovalý, povrch povětrnostními vlivy poněkud rozrušen. Kresby dobře znatelné.

194 Fried kresba s popisem: Vystrkov při silnici k Humpolci. Okres Humpolec. Památný kámen. Rozměry 70x60 cm. Plochý kámen vsazený do meze u silnice. Je na něm vystouplý kalich s hostií, maltanský kříž, v jeho podálných ramenech je letopočet 1507, a v dolní části jsou vytesány dva nože. Vydlabaná písmena v horní části kamene znamenají

pravděpodobně Sluha Páně". Na onom místě byl zavražděn kněz, když šel k nemocnému. Zda katolický či utrakvistický není známo. Kámen byl na nynější místo přenesen. Stav památky: Celkem zachovalý, povrch povětrnostními vlivy poněkud rozrušen. Kresby dobře znatelné.

1958 od 3. května památkově chráněný

1990 publikoval ve své knížce „Smírčí Kameny“ **Vladimír Preclík** povídku „Nesnášenlivost“ s příběhem o smírčím kameni od Vystrkova. Vycházel s kresby Františka Jaroslava Mančala.

1983 evidovaný SPVKK Aš – **Vladislav Navrátil**

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Plochý kámen s odlomeným rohem. Na něm v reliéfu kříž, pod ním hroty dvou kopí, nahoře kalich s hostií. Na břevnu letopočet 1507. Vedle kalichu několik nečitelných čísel. Rozměry: 80x50 cm. Stojí u autobusové zastávky na silnici z Humpolce do Pelhřimova, asi 300 m od výjezdu č. 91 z dálnice D1..

1999 Staněk Zálesí č. 30 uvádí popis s povídkou a kresbou

2007 Koubek str. 65

2009 vznikla replika kamene: <https://www.vonkamen.cz/co-nabizime/architektonicke-prvky/smirci-kriz-ii/>

Kresby a fotografie:

1) 1892 Mančal

2) 1895 Fritz

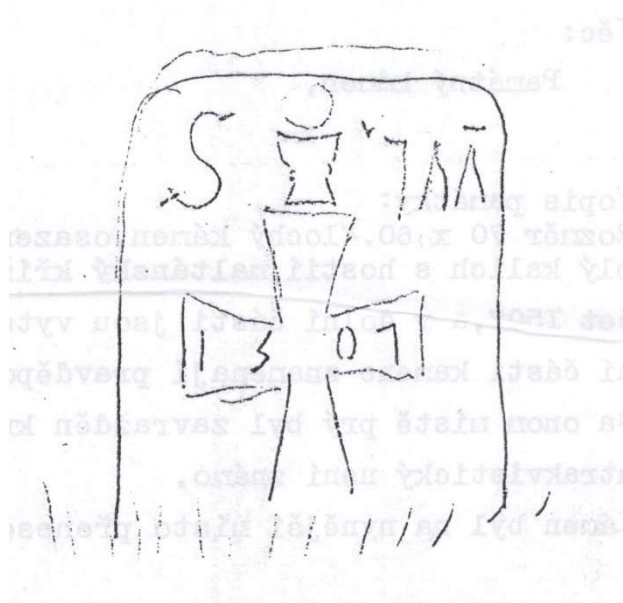
(Archiv Národního muzea, fond Obrazový archiv etnografie, i. č. OAE_5376)

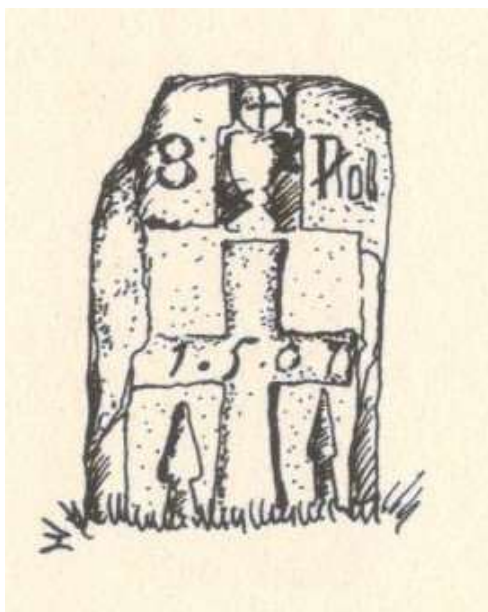
3) 1941 Kopáč

4) 1947 Fried

5) 1997/2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

6) 23.února 2020 Michal Streubel – původní umístění u silnice

7) 24. dubna 2020 Michal Streubel

Zachotín 1
smírčí kámen

zachovaný

přístupný

Stojí u modře značené cesty na hrázi arcibiskupských Kladinských rybníků. Pravidelná žulová deska s tlapatým křížem a letopočtem 1687 a nečitelným nápisem. Kámen byl na přelomu 20. a 21. století ukraden, později byl vypátrán Policií ČR na zahradě v Jihlavě a v roce 2012 byl vrácen na své místo na hrázi.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: 70x62x15 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0804

Památkový katalog: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pametni-kamen-681074>

Přístupnost: volně přístupný

Mapy.cz:

<https://mapy.cz/turisticka?x=15.3323302&y=49.4558820&z=17&source=base&i d=2114744>

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Zachotin.html>

Historie:

1958 od 3. května památkově chráněný

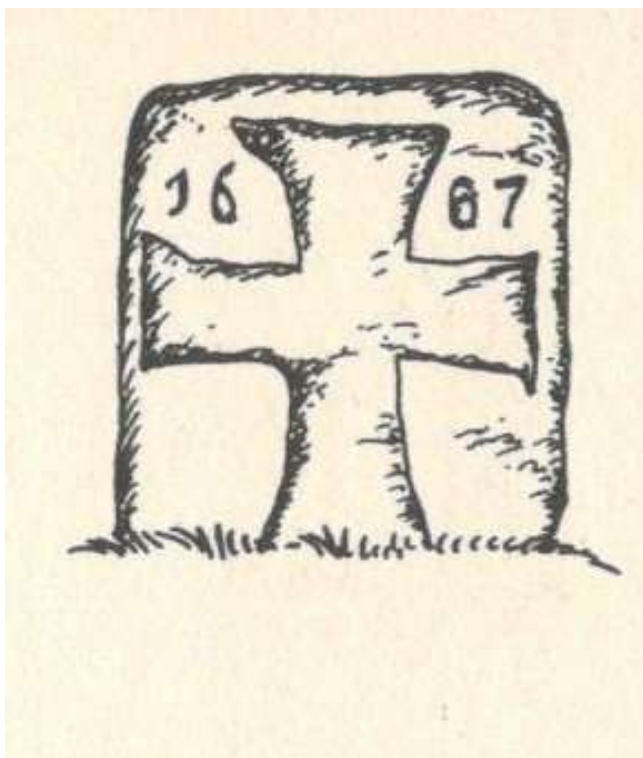
1991 od 29.7. evidovaný SPVKK Aš – **Dr. Helena Busínská**

1997 / 2001 popsány s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Pravidelná žulová deska s reliéfem tlapatého kříže a letopočtem 1687. Rozměry: 70x62x15 cm. Stojí po pravé straně modře značené turistické stezky, která vede od Pelhřimova u chovného rybníku.

2007 Koubek str. 66

Kresby a fotografie:

1) 1997/2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

2) 1995 Michal Streubel

3) 2003 Michal Streubel

4) 2019 Pavel Valenta

Kamenná deska s křížem a nápisem měla stát u náhonu Vopálenského (Křížova) mlýna na Jankovském potoce.

Druh: smírčí kámen

Rozměry: -

Materiál: -

SPVKK AŠ: 15011

Památkový katalog: -

Přístupnost: -

Mapy.cz:

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Zachotin.html>

Historie:

1892 Mančal kresba s popisem: obr. 8. Kámen Křížova mlýna u Mysletína jest jen pěkně tesaný obdélník s malým křížem a věnečkem nevinnosti nahoře, ostatní plocha vyplněna slovy: Na památku dne 25. VII. Leta Páně 1888. Stáří Z R Y M 14 D..."

Druhý kámen na mlýnském náhonu u Vopálenských hlásá, že se tu utopilo mlynářovo dítě.

2020 evidovaný SPVKK AŠ - **Streubel a Valenta**

Kresby a fotografie:

- 1) 1892 Mančal

Želiv

smírčí kříž

zachovaný

nepřístupný

Evidován byl u stavení čp. 48 v obci. Žulový kříž s uprostřed vyžlabeným menším křížem. Měl pocházet od hřbitovní zdi. V současnosti je údajně převezen do Prahy. Podle rozměrů, provedení a jeho původního místa by se mohlo jednat o náhrobní kříž. Po registraci již nebyl badateli nikdy spatřen.

Druh: smírčí kříž

Rozměry: 77x51x7 cm

Materiál: -

SPVKK Aš: 0632

Památkový katalog: -

Přístupnost: nepřístupný, uložen neznámo kde

Mapy.cz: -

Ostatní odkazy: <http://smircikrize.euweb.cz/CR/Pelhrimov/Zeliv.html>

Historie:

1990 od 9. března evidovaný SPVKK Aš – **Jaroslav Vít**

1997 / 2001 popsáný s kresbou v Kamenné kříže Čech a Moravy: Latinský kříž ze žuly uprostřed vyžlabený menší latinský kříž. Rozměry: 77x51x7 cm. Stál u zdi stodoly č.48. Později byl přenesen do síně stavení pod schody na půdu. Původní stanoviště bylo u hřbitovní zdi.

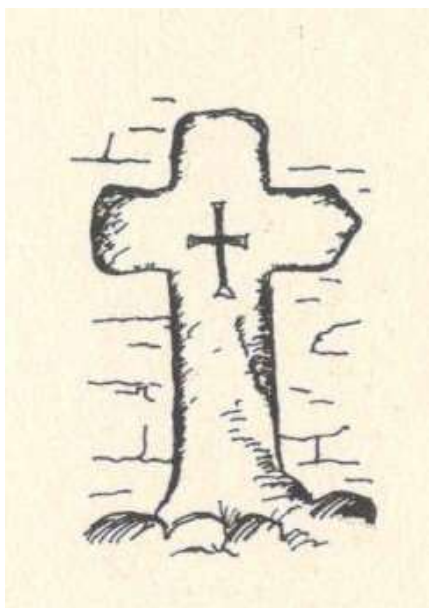
1999 Staněk Zálesí č. 33 uvádí popis s povídkou a kresbou

Kresby a fotografie:

1) 1990 Archiv SPVKK

2) 1997/2001 Kamenné kříže Čech a Moravy

Podobné a další dříve evidované objekty

Vladimír Staněk eviduje a osobně navštívil ještě jeden pamětní kámen v okolí Humpolce. Z desky vystupuje kříž, v jehož dolní části je mlýnské kolo a v křížení břeven šipka (hrot). Téměř zcela zasypaný kámen byl odhrabán, zdokumentován a opět přihrnut hlínou. Po dohodě s majiteli pozemku není bližší lokalizace uvedena, pověst neregistrována.

Dr. Jan Fried nám zanechal ještě záznamy o dnes pohřešovaných kamenech u Plevnice a zprávu o „Čeňkově kameni“ u Svěpravic.

Ladislav Stehlík ve svém velkolepém díle Země zamyšlená vzpomíná na Dr. Jana Frieda v souvislosti s památným kamenem u Olešné: „Ani U Tří topolů na jihlavské silnici mi neodpustil dr. Fried exkurzi do historie. Zavedl mě tajuplně ke křoví, pod nímž měl ukrytý kámen s málo znatelným znamením kola. Podle jeho výkladu to bylo výstražné znamení formanům, aby se nevyhýbali městu. Příkaz byl přísný: „Kdokoliv se městu vyhne, bude mu odňato kolo.“

Pro úplnost uvádíme ještě výše nejmenované objekty původně evidované centrální evidencí v Aši pro Pelhřimovsko, které byly později zařazené mezi jiné památky: Hněvkovice 0297 – starý polní kamenný kříž s korpusem Krista, Metánov 1697 – mezník, Velešov 1735 – pamětní kámen patří k okresu Jihlava, Vratašov 2152 – přeřazený mezi ostatní památky, jde o novější kamenný kříž (73 x 48 x 11). Nově byly nalezeny větší kamenné bloky s reliéfem kříže u Řeženčic a Výskytné.

Ukázka

2020 Pavel Valenta Řeženčice – Trsov

Hlavní literatura a zdroje

V textu kartotéky je užíváno odkazů na starší zdroje v tomto významu:

1873 Bačkora/Bernau – Bedřich (Friedrich) Bernau, roz. Přemysl Bačkora v publikaci „Die Burg Lipnic bei Deutsch Brod“ str. 85:
http://digital.onb.ac.at/OnbViewer/viewer.faces?doc=ABO_%2BZ253625201

1892 Mančal – František Jaroslav Mančal, rukopis k připravovanému vlastivědnému pojednání o Zálesí na Humpolecku. K vydání nedošlo.
<http://pamatnekameny.euweb.cz/files/Jaroslav-Man-al-Kamenne-pamatniky--1890-1932-.pdf>

1894 Richlý – Vilém Richlý, soubor kreseb a popisů smírčích kamenů v širším okolí velkostatku Mirošov, složeno z několika artefaktů.
<http://pamatnekameny.euweb.cz/files/Richly-web.pdf>

1895 Fritz – Leopold Fritz, soubor téměř sta kreseb a popisů smírčích kamenů Vysočiny, složeno z několika artefaktů. <http://pamatnekameny.euweb.cz/files/Leopold-Fritz-1895.pdf>

1896 Kobliha – Gustav Kobliha, publikace Humpolec a jeho okolí
<http://www.digitalniknihovna.cz/kkvhb/view/uuid:33fca39e-23e4-4ce5-a12c-6048a95fe61f?page=uuid:c3a5469c-fb0e-11e4-92c7-001b63bd97ba>

1903 Soukup – Josef Soukup „Soupis památek historických a uměleckých v království Českém, politický okres pelhřimovský“. Praha 1903.
<http://depositum.cz/knihovny/pamatky/index.php?txgame:typ=2&txgame:id=250&dle=rocnik>

1940 Dreyhausen – Walter von Dreyhausen „Die Alten Steinkreuze in Böhmen und Sudetengau“. Liberec – Leipzig 1940

1941 Kopáč – Josef Kopáč, rukopisný katalog památných kamenů Humpolecka, uložený v Muzeu Humpolec.
<http://pamatnekameny.euweb.cz/files/Kopa--Pamatne-kameny-okres-Humpolec-1941.pdf>

1947 Fried – Jan Fried, konvolut badatelské pozůstalosti dílem uložený v pelhřimovském archivu a dílem v knihovně Společnosti pro výzkum kamenných křížů v Aši.

1997 / 2001 Kamenné kříže Čech a Moravy – kolektiv spolupracovníků Společnosti pro výzkum kamenných křížů při Muzeu Aš: Kamenné kříže Čech a Moravy. Praha 1997, 2001 s dodatky 2007 a 2013.

1999 Staněk – Vladimír Staněk, Kamenné kříže Humpolecka, soubor pojednání o jednotlivých památkách, která vycházela na pokračování v místním časopise Zálesí v letech 1999-2000.

2007 Koubek – Pavel Koubek, Krajem zapomenutých svědků - Nová tiskárna Pelhřimov

Sestavil Michal Streubel

Září 2021

Aktualizováno březen 2022